

СЛОВО ЛАШОВУ

Лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година I, број 4, септембар 2021.

САДРЖАЈ

ТЕМА БРОЈА

Слово - 1. и 2. страна

ЛЕТОПИС

Летовање у библиотеци - 3.

Дан библиотеке - 4.

ДЕЧЈИ КУТАК

Две сестре и пећина реликвија - 5. и 6.

Дино игре без граница - 6.

КУТАК ЗА МЛАДЕ

Прича о деведесетим - 7. и 8.

КЊИЖЕВНИ КЛУБ

Бескрајна песма - 9.

Ено га, по мору тече Лим - 10.

Много волим школу - 11.

НА КОРЗОУ КРОЗ ВЕКОВЕ

Кофер - 12. и 13.

САРАДЊА СА УСТАНОВАМА КУЛТУРЕ

Летњи караван - 14.

КУЛТУРНА ДЕШАВАЊА

Ликовна колонија - 15.

Одигитрија - 15.

Град музеј железнице Лапово - 16.

Тајна извора Ладна - 16.

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Отварање поште у V рејону - 17.

Подела ауто-седишта за малишане - 17. и 18.

Реконструкција пута Лапово - Свилајнац - 18.

Клуб градова и општина - 19.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА

Дан српског јединства, слободе и националне заставе и иницијатива за Дан традиције - 20.

Прослављена храмовна слава Свете Петке Трнове у Лапову - 21. и 22.

СПОРТ

Спортско кошаркашко удружење Локомотива 1978 - 23.

Футсал турнир Лапово 2021 - 24.

СЛОВО

У почетку беше Слово, Слово беше у Бога и Бог беше Слово.

Оно беше у почетку у Бога.

Све је кроз њега постало и без њега ништа није постало, што је постало.

У слову беше живот и живот беше светло људима.

И светлост се светли у тами и тама је не обузе.

Пролог Јовановог јеванђеља

У оригиналном, старогрчком тексту, на коме су и написана јеванђеља, уосталом и читав Нови завет, стоји у почетку беше Логос.

Логос је за богословље и философију веома важна реч. Данас, лингвисти познају чак дванаест значења ове старогрчке речи. Наиме, није случајно што се философија јавља најпре у старој Грчкој, а не у некој другој земљи Старог света. Један од разлога зашто је тако је управо способност грчког језика да се јасно и прецизно изрази, савршеније од било ког другог старог језика. Тако Грци имају неколико различитих термина за љубав: филиа, од речи филос представља љубав према ономе ко ти је близак, пријатељску, али и чежњиву љубав, као глагол фило је ближи нашем љубити, него волети. Затим имамо реч еротас која означава телесну, односно страствену љубав, као глагол ерамаи – заљубити се, волети страсно. И најпознатија реч агапи која означава божанску љубав, односно, значи волети онако како Бог воли, безусловно, дајући се потпуно, љубав која је изнад и пријатељске, и еротске љубави, која у себи садржи и наклоност, и посвећеност, као глагол агапао – волим. Агапе је и идеална љубав платонички агапи, али и романтична љубав, романтички агапи.

Тако и логос, преведено на савремени српски значи слово (теологија, Теос – Бог; логос- слово; богословље...) али и реч, изречена реч, говор, мисао, ум, словесност, разум, закон, учење, мера, мисао... Иако у уџбеницима основних и средњих школа аутори покушавају да представе ученицима да реч логос значи наука, то је веома слободно тумачење ове речи. Јер науке у данашњем смислу речи, настају тек након развоја позитивизма у 18. веку, у западној Европи. Дакле, нпр. биологија, није наука о животу, већ

учење о животу.

У старој Грчкој је први пут напуштена митолошка представа тумачења стварности, односно пантеистичка и многобожачка. У њој се стварност тумачила Хомеровим митовима и еповима, а мислиоци су покушавали да дају друкчију, различиту представу света - философску.

Заједно са напуштањем митолошког тумачења света, старогрчки мислиоци напуштају и политеизам. Готово сви велики философи попут Платона и Аристотела били су и монотеисти. Први ко потпуно раскида са епским тумачењем настанка света и човека, је Талес из Милета, први философ у правом смислу речи, јер се бави онтологијом. Данас, у српском језику, често имамо обичај да када неко превише говори и има мишљење о свему кажемо: немој да филозофираш, не знајући да смо му тиме, у ствари дали комплимент. Јер филозофирати, значи имати љубав (и то чежњиву) љубав према мудрости. Основна философска дисциплина је онтологија (то он - Биће и логос - учење). Онтологија се бави одговором на питање: Шта је то што је у основи свега, односно, покушава да одговори на питање, шта је то Биће, извор и узрок свега што постоји. Шта је то што је битак, самобитно. Поред онтологије, философија садржи још неколико основних дисциплина, гносеологију, науку о могућности сазнања, етику... Талес је први философ, управо због чињенице да одговара на ово онтолошко питање: шта је то у основи свега, одговоривши - вода.

Данас су научна истраживања и доказала у извесној мери ову Талесову тврдњу, показујући да је живи свет заиста настао из воде, да се људска бића, попут и саме наше планете, састоје 70% од воде, као и да је вода неопходна за живот.

Први философ који у онтологију, самим тим и у философију, уводи термин логос је Хераклит (540 – 480). За Хераклита, као и касније за стоике, Логос је душа света, светски ум, по коме се све развија и живи, принцип који уједињује свет. „Космос овај Један једини... је вечно жива ватра која се са мером (са логосом у оригиналном тексту) пали и са мером се гаси, каже Хераклит.

Логос, слово је оно што по Хераклиту представља принцип реда, који управља променама у свету, космосу, одржава закон. Платон одлази корак даље, за њега је логос стваралачки, из кога произилазе посебни логоси, као стваралачке моћи на разним нивоима света. Аристотел је

творец логике, чију реч саставља управо као изведеницу од логоса, ослањајући се на своје претходнике. Логика је по самом значењу речи знање о логосу.

Хришћански богослови првих векова, завршавају философске академије, Платонову и Аристотелову, и у формалном смислу су следбеници Платона или Аристотела. Терминологија коју хришћански писци користе је јелинска (грчка) философска терминологија. Тако светитељи првих векова, говорећи о Богу, користе термине: природа, суштина, личност и логос. Хришћанство у ствари настаје из два корена, библијског, односно јудејског и јелинског, односно старогрчког, философског. Свети Јустин, мученик и философ, светитељ из другог века наше ере, каже да као што знамо да Бог чува Јевеје у Старом завету, као изабрани народ, и обраћа им се кроз старозаветне јеврејске пророке, на исти начин надахњује и философе у Грчкој да трагају за смислом.

Свој врхунац учења о логосу, хришћанска мисао достиже код такозваних кападокијских отаца: Василија Великог, Григорија Богослова и Григорија из Нисе. Њих тројица и нешто касније, генијални Свети Максим Исповедник уводе праву револуцију у историју философије: оно што је основа свега није природа, није суштина, ни нематеријална као идеја, или Божанство, ништа што је бесконачно, самобитно нема почетак нити крај, нити нешто материјално као што је била вода за Талеса или метафизички појам ватре за Хераклита.

Оно што је у основи свега је особа.

Личност.

И то једна конкретна Личност, Личност која воли. Реч је о Личности Бога Оца. Дакле, Бог Отац је Бог зато што тако жели, (позитивно одговара на своју егзистенцију, рекли би поменути светитељи) а не због тога што га нека унутрашња или спољашња сила приморава на то. Бог постоји, зато што то жели. Његово постојање је слободно и из љубави, израз слободе и љубави. Међутим да је Бог сам, Његова љубав би била самољубље, овако, Бог није сам, Он постоји као Света Тројица, заједница Три слободне Личности: Оца, Сина и Светога Духа. Бог Отац је извор и узрок постојања Свете Тројице, он је Отац, рађа Сина и од Њега исходи Свети Дух, (као што и ја постајем као отац, тек кад сам добио сина, пре рођења мог сина ја нисам постојао као отац, постојао сам као свашта друго, али не као отац, тако рођењем мог сина и ја

сам „рођен“ као отац). Бог Отац изражава своје постојање као љубав према Сину и Духу, Син као љубав према Оцу и Духу, и Дух Свети као љубав према првој двојници.

И где се ту уклапа Логос, као принцип везаности и живота читавог космоса, душа света?

За нас хришћане Логос Божији, односно Слово Божије, Реч Божија је такође Личност. Логос је Друго Лице Свете Тројице, Господ Исус Христос, Син Божији.

Он је и Аристотелов стваралачки Логос, јер смо по његовој икони, по Његовом лику и ми створени. Како нам напомиње почетак Јеванђеља по Јовану, Слово Божије, Логос Божији беше у почетку, и беше у Бога (Оца) али и Логос, Слово, беше Бог. Свети Јован јеванђелиста даље наставља: „Све је кроз њу постало и без ње ништа није постало, што је постало“.

Дакле, све што је настало, што постоји, постало је управо кроз овај логос Божији. Ово је апсолутни спој старозаветног, јудејског богословља и јелинске философије. Апостол Јован пише на грчком, поред Јевреја, очигледно се обраћа и Јелинима који познају философију и познат им је термин Логос. Њима каже да је Логос био у Богу, али и да је тај њима познат принцип Логоса, онако како је настао цели свет дајући му смисленост, разум и поредак, на крају крајева и сам живот, да је тај Логос сама Личност, Сина Божијег, кроз којег је све створено, баш као што нас и учи Свето писмо.

„У Слову беше живот и живот беше светло људима, Тај Логос, беше један од нас“, даље наставља апостол Јован у свом јеванђељу, где смо га видели као једног од нас. Јован развија јелинску философску мисао о Логосу, понављајући дословно оно што говоре философи, дајући Логосу, још једну димензију личности, али и откривенску, искуствену. Јован нам сведочи о том Логосу, говори нам да га је познавао, да је Логос био један од нас. Чак када каже да се Логос „настани“ међу нама, користи глагол ескинео, што значи ушаторио се, буквално Логос долази међу нас, као један од нас и поставља шатор.

Безличности, али разумни принцип у хришћанству, откривен је као личност.

Тако је за нас хришћане, термин Слово Личност, и увек ће имати такво значење, јер је за нас Логос Слово Божије, Син Божији, Господ наш Исус Христос.

ЛЕТОВАЊЕ У БИБЛИОТЕЦИ

ЛЕТОПИС

Уз поштовање епидемиолошких мера и ове године смо одржали манифестацију „Летовање у библиотеци“ која се састојала од 9 креативних радионица за децу у периоду од 20. јула до 20. августа. Радионицама су присуствовали предшколци и ученици основне школе из Лапова, али и из: Ниша, Београда, Свилајнца, Сомбора, Швајцарске, понекад и неки родитељ. Техничку подршку модераторима неуморно је пружала Сања Станисављевић.

Манифестације је отпочела радионицом – читалачким клубом „Дан пун изненађења“ коју је водила Данијела Вулићевић према мотивима истоимене књиге Ајлин Браун. У току радионице деца су показала завидно знање из географије, воћарства, зоологије; пре причавала, драматизовала, цртала, бојила и дружила се. Поука ове радионице са којом су се сви учесници сложили је: „Не смемо да клонемо духом кад нешто изгубимо. У дану за изненађења, добићемо нешто друго, подједнако важно.“

Другу креативну радионицу „Уради сам: Разгледница из...“ одржала је Гордана Мркаљ. Са малишанима је разговарала о путовањима, успоменама, распусту и најзанимљивијим доживљајима, а затим је сваки учесник направио разгледницу и насловио је на неку драгу особу.

Наредни Читалачки клуб Данијела Вулићевић је одржала по мотивима из књиге „Невероватна прича о џиновској крушци“ Јакоба Мартина Стрида. Учесници су говорили о сложеницама које у својој основи имају сунце, синонимима, разлици између сејања и саћења, клијању, пријатељима који су спремни да помогну у невољи, порукама у боци... Џиновска крушка је нашла своје место на нашем дрвету заједно са осталим воћем, које је променило намену и остало: кућа, брод, накит... јер деца су невероватнија од сваке приче и имају бујну машту, и веште прсте.

Креативну радионицу „Уради сам: Букмаркер“ водила је Гордана Мркаљ. Малишани су одабрали омиљене књиге и илустровали своје обележиваче.

Радионицу „Сасвим другачија Црвенкапа“ одржала је Данијела Вулићевић уз несебичну помоћ Николаја Стефановића, ученика петог разреда из Свилајнца. Било је смеха, надмудривања,

препричавања, читања и цртања. Учесници су као поуку означили да су мудра деца која слушају савете родитеља и опрезна су на непознатом терену и у друштву непознатих људи. Као највећу драгоценост у животу, сва деца су нацртала своју породицу.

Гордана Мркаљ је одржала почетком августа креативну радионицу „Моја омиљена играчка“. Деца су донела у библиотеку своје најдраже играчке, причала су најнежније прича о њима, цртала их, дочаравши најчаробније тренутке детињства.

По мотивима своје књиге „Шашави летњи плес“ Данијела Вулићевић је отпочела још једну радионицу – читалачки клуб коју је финаширала Гордана Мркаљ. Данијела је са малишанима разговарала о деловима сваштаре, свеске коју свако дете има, о годишњим добима и распусту. Одиграли су пантомиме којима су обухватили занимања, драматизовали поглавље о насртљивом псу у парку пуном деце и давали имена наставцима серијала о Даши, девојчици из Лапова. Гордана је помогла учесницима да радионицу заокруже ликовним радовима инспирисаним илустрацијама у књизи које су дело сјајне Иване Иванковић.

Претпоследња радионица у оквиру „Летовања у библиотеци“ била је „Моја библиотека“. Гордана Мркаљ и малишани су путовали кроз причу и ликовно стваралаштво од слова, речи, странице и књиге до знања и спознаје читавог света, што је увек могуће у свакој библиотеци.

Васпитач Надица Милетић је за крај програма на летњем распусту одржала радионицу по мотивима своје књиге „Црвенкапа и ја“ и заокружила наш труд да дечје слободно време учинимо незаборавним свим малишанима који желе да уче, да се забаве, раде у тиму и развијају своје креативне способности.

Част је бити библиотекар у месту које има овакву децу.

Фото: Данијела Вулићевић

Пошто смо од почетка године до Дана библиотеке имали само неколико програма који нису били у онлајн формату, одлучили смо да дан оснивања установе обележимо низом програма које смо распоредили у периоду од 12. до 23. августа. Тиме смо Лаповцима, али и посетиоцима из других градова омогућили да присуствују програмима разноврсног садржаја и успели да испоштујемо епидемиолошке мере, „распоредујући“ публику према интересовањима и могућностима доласка.

Најпре смо 12. августа представили одличну књигу „Зидање амбиса“ (Лагуна, 2021) Бранислава Јанковића. У овом роману познати нишки писац, један од најчитанијих српских аутора у нашој вароши и добитник признања Општине Лапово, приповеда о зидању манастира Високи Дечани, о бурним временима, обичним људима, јаким женама, владарима и великим љубавима. И ово гостовање Бранислава Јанковића завршено је разговором са присутним љубитељима књижевности.

Традиционално, најмлађим посетиоцима смо за овај библиотечки празник уприличили Књижевни сусрет са Урошем Петровићем, овога пута 16. августа. Невероватна Урошева енергија и генијалност су овај програм учинили незаборавним, а деци омогућили да се забаве и науче како да размишљају.

У сарадњи са Завичајним музејом из Параћина, 17. августа смо организовали представљање публикације „Креативно предузетништво & културно наслеђе“ др Христине Микић. О књизи, као и о самом пројекту, значају културног наслеђа и његовој примени у пракси, и о могућностима да се хоби претвори у уносно предузетништво, говориле су ва директора музеја Тијана Пешић и аутор. Чули смо и искуства наших сутрађана у овој области. Сви посетиоци су добили примерак књиге. Гест наших гостију је вредан дивљења, као и рад на читавом пројекту који је подржала Амбасада САД у Београду.

Влада Арсић, најчитанији српски писац у Лапову 2020. године, 20. августа је представио свој роман „14:14“ у којем, водећи неколико паралелних прича, говори о великој трагедији и катастрофи која је задесила Смедерево 1941, када је експлозија муниције и наоружања у тврђави разорила град до темеља. Сусрет са Арсићем је и овога пута трајао 90

минута јер је његова интеракција са лаповачком публиком задивљујућа.

Трећи број нашег листа представили смо 23. августа. Уредник Данијела Вулићевић је говорила о концепцији „Слова о Лапову“, члановима редакције, рубрикама, плановима за наредне бројеве и одјеку који је наш лист имао, у Лапову, и у библиотекарским круговима. Милица Станковић је присутне упознала са својим текстовима о локалној самоуправи и новом образовном профилу у Средњој школи. Стеван Стефановић је говорио о патријарху Димитрију и друштвено-историјским приликама у Србији крајем 19. и почетком 20. века. Јако смо задовољни овим програмом и планирамо да на овај начин представимо и наредне бројеве.

И као „бонус“ књижевно вече, јер је „искрсло“, како то већ бива у књижевним круговима у којима се лако склапају договори и пријатељства, 25. августа смо уприличили промоцију романа „Плави гавран“ Срђана Милановића. О овој књизи се свакодневно дебатује на друштвеним мрежама, али пошто аутор живи у Паризу, своје прво представљање имала је у лаповачкој библиотеци. У програму су учествовали: Срђан Серж Милановић, Бошко Протић, писац из Крагујевца и Саша Пилиповић, глумац Књажевско-српског театра.

Водитељ овог, као и осталих програма у оквиру обележавања Дана библиотеке, била је Данијела Вулићевић, директор наше установе, која је током августа на овим манифестацијама поделила награде најактивнијим корисницима у 2020: Мирји Микић, Тари Лазић, Валерији Миладиновић, Софији Прешаћ, Даница Димић, Милица Глигоријевић, Живадинки Стојадиновић, Сањи Рацић, Ивици Гроздићу, Мирјани Јакшић, Милица Вељковић, Ђурђани Илић, породици Жутић – Марковић и колективу Установе за децу предшколског узраста „Наша младост“; као и награду за освојено прво место на библиотечком Конкусу за избор најлепше љубавне песме поводом Светског дана поезије – Стевану Стефановићу.

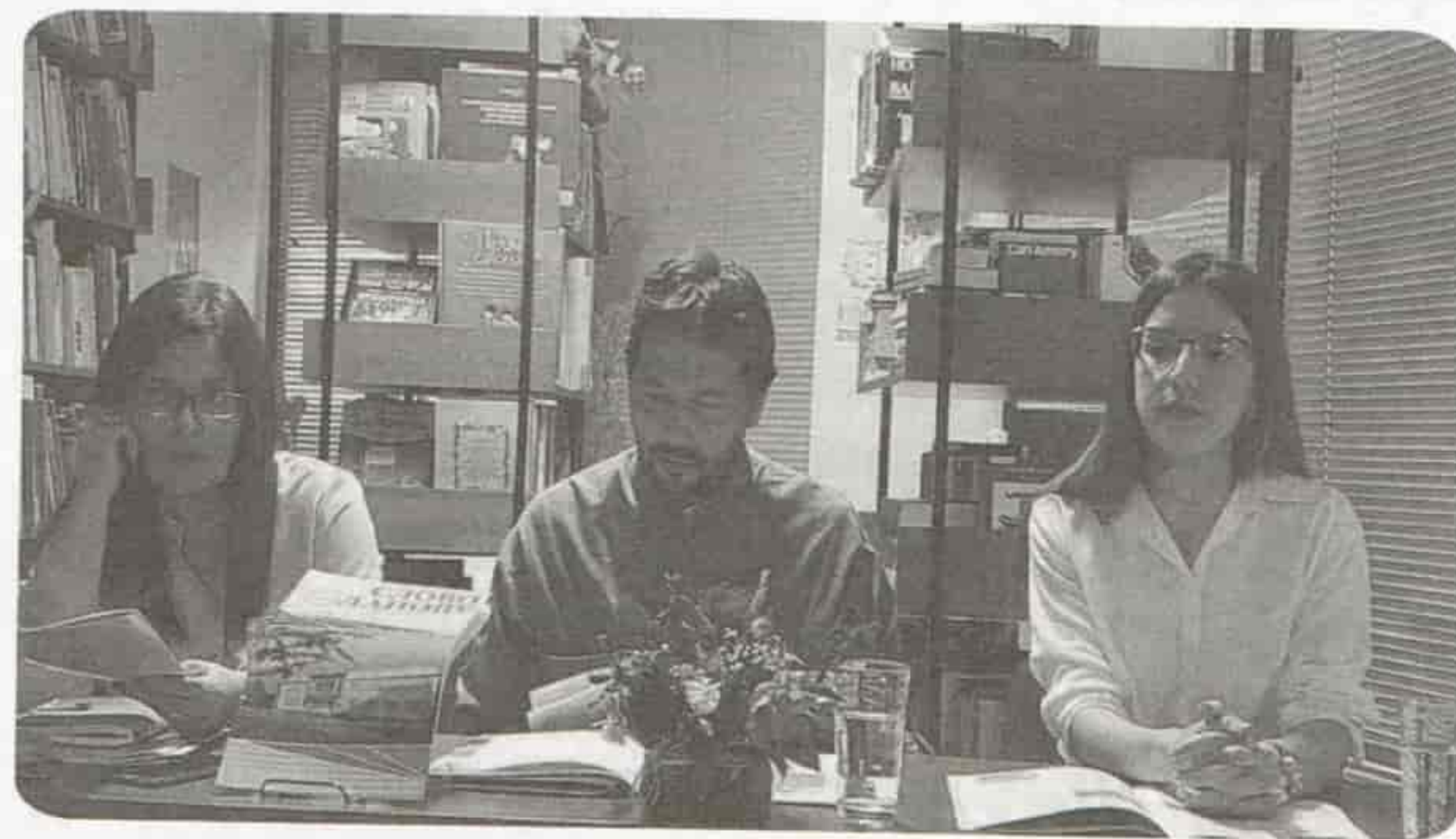
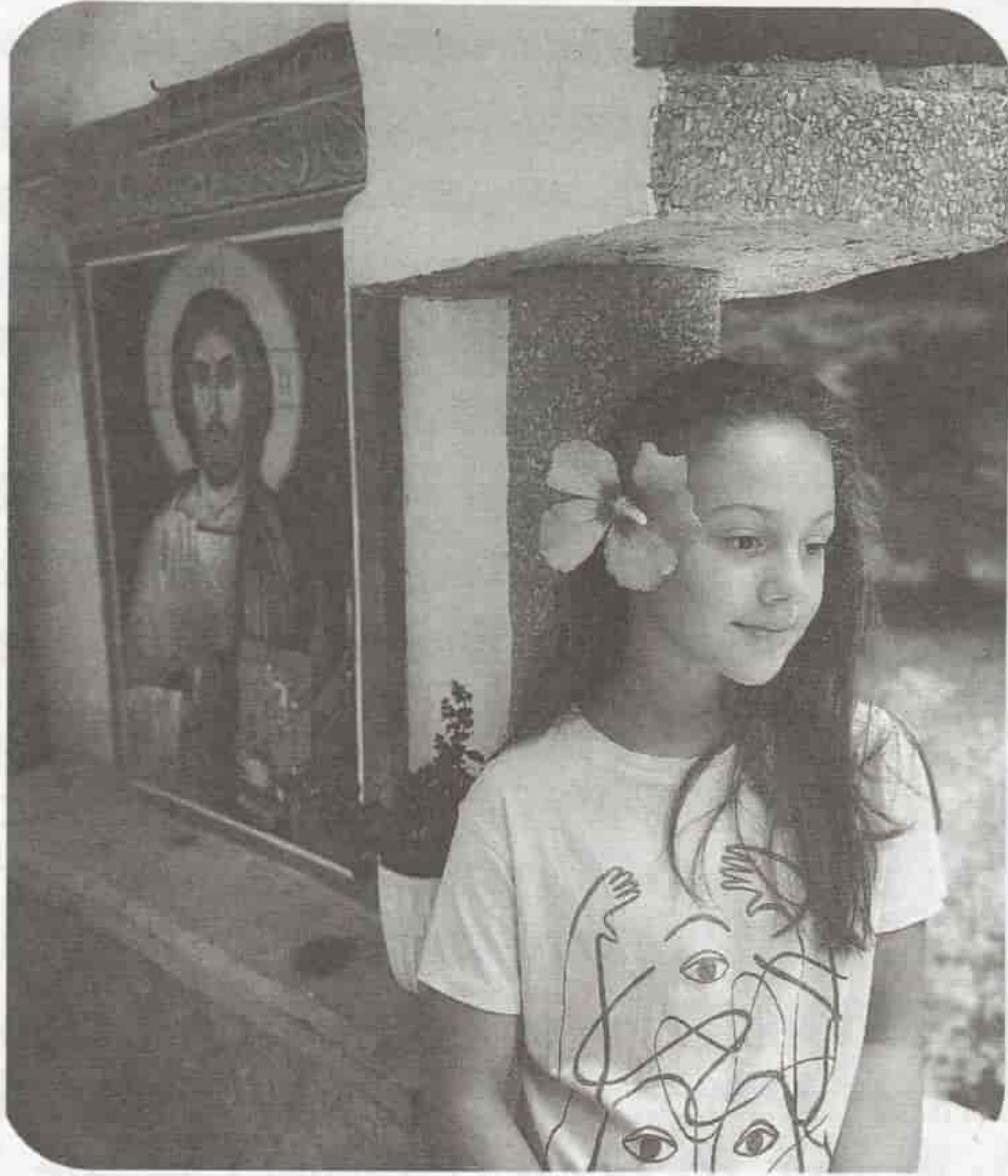

Фото: Владимир Којанић

ДВЕ СЕСТРЕ И ПЕЋИНА РЕЛИКВИЈА

ДЕЧЈИ КУТАК

Једног тмурног јесењег дана, звоно школе „Доситеј Обрадовић” зазвонило је јаче него обично, најављујући крај првог дана школе. Убрзо потом зачу се викање. Деца су се гурала у ходнику и истрчаше у двориште, а затим се примирише. Запутила су се или у биоскоп, или у парк, или у позориште, код баке и деке, код маме на посао, а нека су само седела на клупи испред дворишта, заједно са пријатељима. Само једна девојчица је била сама. Дискретно се одвојила од остале деце и једноставно отишла.

Сама је гацала по барицама које је правила кишица што је управо почела. Крила се под густим крошњама, све време рачунајући колико јој треба времена да стигне... тамо где је желела да стигне. А када поче право невреме, сви на улици потрчаше, свако на своју страну, тражећи неки заклон. Само је усамљена девојчица нормално наставила да хода, као да уопште не пада киша. У једном тренутку девојчица се зауставила поред жуте зграде и скинула капуљачу, откривајући насмејано лице са изразом великог олакшања. Ушла је у зграду, ужурбано се попела уз степенице и покуцала на врата стана на првом спрату, притом склањајући мокре шишке са лица другом руком. Наступила је непријатна тишина, као да нико није код куће. И даље је стајала на истом месту. Потом се отвор за пошту отшкринуо, и два крупна зелена ока су се појавила. Округла квака се заврте.

Шкриииииип!

И врата се отворише. А чим су се врата стана отворила, указала се сићушна девојчица, одевена у црвено од главе до пете. Рекла је: „Стефанија! Тако си ми недостајалааа! Па, јеси ли је донела? Јеси ли, јеси ли донела? ЈЕЕСИИ ЛИИИИ?” Стефанија ју је збуњено погледала, и рекла утучено:

„Молим? Шта сам донела? Не разумем, Закице.” Зарија је изгледала тужно, али и разочарано. „Па, знаш... обећала си да ћеш ми донети ону књигу из библиотеке...”, слегла је раменима. Тада је Стефанија почела да се смеје. Уперила је прстом у своју сестру и узвикнула: „Прешла сам те! Хаха! Наравно да нисам заборавила, блесо!” Зарија је уздахнула, као да јој је пао камен са срца.

После непуних десет минута, обе су седеле крај топле пећи и Стефанија поче да чита причу:

Некада давно, пре мнооого година, једном шумом шетала су се два брата. Један се звао Алас, а други Антонио. Ишли су тако путем, кад наиђоше на рупу, а у рупи стоје пет старца седе браде до појаса. Старци им рекоше да им треба помоћ да изађу из рупе, те им Антонио и Алас помогаше да то учине. У истом часу када је последњи старац изашао из рупе, блесну јака светлост и пред браћом се указаше чаробњаци који им понудише, у замену за помоћ, да им подаре пет чаробних реликвија, с тим да би један од њих двојице морао добити један предмет мање.

Први чаробњак подарио им је мали цепни сат, који је могао да промени ток времена, врати те у прошлост или одведе у будућност. Ту реликвију је ставио на златно постоље.

Други им је подарио корпу у којој је увек било хлеба и воде за пиће. То је поставио на камено постоље.

Трећи им је подарио магични камен, који је имао моћ да оживи мртве и поставио га је на дрвено постоље.

Четврти им је подарио платнену врећицу у коју си могао да ставиш све на овоме свету, али у њој никада неће понестати места. И он је постави на постоље од леда.

Када је последњи чаробњак требало да им поклони магични предмет, затражи да Антонио и Алас одлуче коме ће последњи дар припасти. Похлепни Антонио инсистирао је да њему при-

падне последњи предмет, док је Алас био задовољан оним што је већ добио и није тражио још. Бесан због Антонијеве похлепе и грамзивости, чаробњак му предаде у руке магичну огрлицу и истог часа је зачара. Чим ју је дотакао, Антонио пропаде у земљу и нестане. Одмах за њим пропала су и четири постоља и реликвије, док се рупа затварала. „Биће ослобођен помоћу најмоћније силе, коју Алас треба да открије и тако га спасе”, рече чаробњак и нестане...

Али, Зарија је заспала.

Кад се пробудила, схватила је да је Стефанија одавно отишла, па одлучи да је пронађе....

Данијела Вулићевић

ДИНО ИГРЕ БЕЗ ГРАНИЦА

Фото: Архива Природњачког центра

Лаповачка библиотека је 22. августа наставила сарадњу са Природњачким центром Србије из Свилајнца. У „Дино играма без граница“ учествовала је и екипа из Лапова под покровитељством лаповачке библиотеке. Координатор екипе коју су чинили ученици од првог до четвртог разреда Основне школе „Светозар Марковић“ била је Данијела Вулићевић. Боје Лапова су бранили: Срна Миладиновић, Јулијана Станковић, Даница Голубовић, Јана Добросављевић, Тадија Милојевић, Душан Петровић, Огњен Банковић и Немања Голубовић.

Четврта по реду дечија спортска манифестација „Дино игре без граница“ одржана је у парку Природњачког центра

Василиса Пешић је рођена 2011. године у Сомбору, у пролеће, када је овај град најлепши.

Иде у IV разред ОШ „Доситеј Обрадовић“, одличан је и узоран ђак.

Бави се и многим додатним активностима, али је пре свега заљубљеник у уметност. Свира гитару, слика, а нарочито воли да чита и пише. Неисцрпна инспирација су јој две млађе сестре са којима је њен живот испуњен сваког тренутка различитим авантурама.

Њено посебно место је Лапово, одакле јој потичу родитељи Александар и Ана. Ту јој живе бака и дека код којих сваког лета долази и где јој је посебан доживљај дружење на радионицама у Општинској библиотеци „Слово“.

Василиса је написала своју прву књигу лета 2021. и ово је одломак из ње.

Србије. Овај ауторски пројекат Природњачког центра из Свилајнца окупио је осам екипа, из осам градова Србије, које су се такмичиле у 5 спортско-едукативних игара: пронаћи диносауруса, повлачење конопца, мега јамб, погоди диносауруса и спаси дино јаје.

Циљ ове манифестације је дружење деце из читаве Србије на месту које промовише науку и образовање, а све кроз игру и забаву. Идеја организатора је да „Дино игре без граница“ постану међународна манифестација и препознатљив пројекат Природњачког центра Србије.

Победнички пехар освојила је екипа из Смедеревске Паланке, другопласирана је екипа из Свилајнца, док је треће место заузела екипа из Крагујевца. Наша екипа је освојила шесто место. Са обзиром да нам је ово прво учешће и да се нисмо припремали пре такмичења, задовољни смо резултатом и поносни на нашу децу, сложну, спретну и паметну.

Све похвале организатору и велика захвалност Лаповцима који су дошли у Свилајнац и навијали за нашу екипу.

Фото: Данијела Вулићевић

Слушали смо за вас

Стеван Стефановић

ПРИЧА О ДЕВЕДЕСЕТИМ

КУТАК ЗА МЛАДЕ

*Онда су дошле деведесете
Тужне и несретне... Фобичне
У уибенике и у читанке
Ушле су битанге... Обичне*

*Касно је да се паничи
Дали смо шансу да се лудило озваничи*

Ђорђе Балашевић

Током деведесетих културни простор српских земаља био је преплављен најпре такозваним турбо-фолком, што је неспретна дефиниција за музичке нумере које су настале од украдених блискоисточних мелодија, како турских, тако и грчких, али и иранских и арапских, за које су писани потпуно бесмисленим текстовима. Затим денс музиком, која је у ствари била неуспешан покушај реповања, са мелодијама које су такође крадене, овај пут од западних аутора и текстовима који као да су писани за основце. Трећи и најдоминантнији музички правац била је музика из ЗАМ продукције, која и данас, двадесет година касније, постоји у оквиру Гранд продукције. Она је новокомпонованој народној музици дала рок форму и претворила је у чудовишни микс попа и народне музике. У таквој констелацији снага, права изворна народа музика није имала шансе.

Пред „народњачком“ најездом, повукли смо се у илегалу, и слушали старе рок баладе са краја седамдесетих, међутим ти исти аутори писали су песме, компоновали и држали концерте и деведесетих, само што у тоталној медијској окупацији и блокади, нису имали простора, и ми, дечаки, који смо желели да слушамо праву музику, били смо осуђени да на вапсарима и бувљацима купујемо пиратске касете и нешто касније дискове, на којима су често били погрешно исписани чак и наслови песама.

Ово је прича о српској поп и рок сцени деведесетих.

На десетом месту ове моје скромне листе, која је тек једно индивидуално запажање дечака на чије су формирање, уз родитеље, школу и кошарку (било је то у ери пре Ђоковића) утицали и ови поп и рок аутори, стављам икону рок сцене и највећег југословенског рокера,

Бору Ђорђевића и албум „Збогом Србијо“. Овај албум изашао је децембра 1993. као дванаести студијски албум групе Рибља Чорба. Највећи хит на овом носачу звука и уједно, по речима Боре Ђорђевића, његова најбоља љубавна песма је „Једино моје“, моћан текст, јака лирика, међу политичким и друштвено ангажованим текстовима стоји усамљена као цвет, и показује да је Борина суштина, као и суштина самог рокенрола, у баладама.

Уз „Једино моје“, на албуму се налазе и песме „Тамна је ноћ“, обрада старе руске романсе „Зелена трава дома мог“, обрада песме Тома Џонса „Green Green Grass of Home“, као и песма „Данас нема млека“, обрада нумере „No milk today“ бенда Hermans Hermits. Уједно, ово је последњи албум на коме са Чорбом свира легендарни гитариста Зоран Илић. Иако на овом албуму нема ванвременских хитова попут „Лутке са насловне стране“ или „Остани ђубре до краја“, песмом „Једино моје“ Бора враћа себе на место које је имао осамдесетих, као један од водећих кантаутора код нас.

За девето место препоручујем албум „Свет је мој“ групе Ван Гог, не због самог албума, не ни због тога што је ово први албум након њиховог поновног окупљања, већ због значаја који је Ван Гог и њихов алтернативни рок имао на музичку сцену деведесетих. Више десетина, па и стотина младих гитариста и бендова широм Србије покушавало је да личи на групу Ван Гог након овог албума, клинци на клупама у парковима свирали су песме Ван Гога и имитирали Ђулета. Албум је обележила песма „Неко те има“ која је заузела шесто место у избору „Рок експреса“ сто најбољих YU рок песама у двадесетом веку. Све песме на албуму је написао Ђуле, Звонимир Ђукић, фронтмен и алфа, и омега бенда.

Осмо место дајем бенду „Забрањено пушење“, односно његовој источној варијанти, пре него што су себе назвали No smoking orchestra и њиховом албуму из 1997. године „Ја нисам одавле“. Ово је први Нелетов албум након распада СФРЈ и уз карактеристичан панк звук, обиље „новог примитивизма“, албум има и етно-рок призив, који ће Нелета пратити на свим каснијим албумима.

Ненад Јанковић - др Неле Карајлић, писац, певач, глумац, редитељ и композитор, човек невероватних дарова и изузетне харизме, увек је имао истанчан осећај за „смешно“ и још увек је човек који својим скечевима, тетовима и хумором, успева да насмеје читав екс-југословенски простор. Песму „Ја нисам одавле“ написао је и отпевао виолиниста

Дејан Справало, а албум уз песме „Од историјског АВНОЈ-а“ и „Гиле шампион“ обележава и мега хит „Жени нам се Вукота“. Остатак југословенског наслеђа Неле не успева да избегне и главном јунаку даје бошњачко име Јашар. Ова чињеница је натерала свадбарске бендове широм Србије да на матурским вечерима, осамнаестим рођенданима и свадбама мењају текст и уместо Јашара, стављају разна друга српска двосложна имена.

Свој дуг према Сарајеву, подељеном граду и граду без кога Забрањено пушење не би ни постојало (али и обрнуто, Неле је преко „Пушења...“ сарајевски нагласак и хумор учинио светским брендом), Карајлић враћа феноменалним романом „Фајронт у Сарајеву“, продатом у преко 100000 примерака, али то није прича о деведесетима...

За седмо место препоручујем албум Галије са почетка деведесетих: „Историја, ти и ја“. Галија је заправо кафана у Нишу, где су се браћа Ненад, композитор и вокал, и Предраг, аутор текстова и пратећи вокал, састајали са оригиналном поставком бенда. Свестрани музичари ауторски комбинују правце класичног рока, прогресивног рока, фолк рока, али како то обично и бива, најбољи су у баладама. На овом албуму налазе се песме: „Скадарска“, „Да ме ниси“ и „Трубе“ које су и данас слушане једнако као и првих дана.

Галија је одличан концертни бенд и песме са овог албума чине и данас основ репероара овог бенда, који без прекида постоји од 1976, што их чини једним од најдуговечнијих српских и југословенских бендова.

За шесто место препоручујем пети албум Бајаге и Инструктора „Музика на струју“ из 1993. године. Момчило Бајагић ниже хит за хитом на овом албуму. Уз феноменалан звук клавијатуре Саше Локнера, издвајају се насловна „Музика на струју“, „Град“ - песма са невероватним текстом, којом Бајага показује колико је сазрео и као текстописац, затим: „Ово је Балкан, „Где си Боже, где си...“, „Једино то се зове љубав“... Иако се велика Југославија распала, Бајага и Инструктори су „Музику на струју“ представили широм бивше државе, али и у Русији, и широм Европе.

На петом месту је по мени најбољи албум из деведетих, постављам га на пето место, на половину ове листе, јер сам се осим личним музичким и уметничким сензибилитетом, водио и тиме колико су албуми и извођачи били утицајни и колики су траг оставили на публику, због тога на половини листе, а не на првом месту, албум Ђорђа Балашевића: „Напослетку...“

Реч је о топлим, сетним и меланхоличним баладама, ово је први Ђолетов фолк – рок албум, са цимбалима, фогом, обоом, виолинама и панонским етно-инструментима. Албум је снимљен само уз помоћ акустичних инструмената. Цез бубањ одсвирао је Петар Радмиловић, виолину Игнац Шен и Гудачи Светог Ђорђа, уз незаобилазне проф. Александра Дујина на клавиру и Душана Безуху, блуз гитаристе, на гитари.

Песма „Напослетку...“ је лиричка поема, почиње стиховима који се говоре, не певају, наставља се у стилу руских романи, а завршава уз нешто бржи темпо попут „Чардаша“. Са овог албума на концертима Ђоле је изводио песме „Син јединац“ и „Намћор (не водем)“ које су нешто брже, а на праву Балашевићеву публику највећи утисак су оставиле баладе: „Дрвена песма“ са потресним стиховима о вези песника и његове гитаре, као и „Успаванка за дечака“, којом сам и ја успављивао своју децу, и коју је и једна „певачица“ из суседне нам западне државе обрадила и објавила.

За четврто место, ове моје листе, предлагам албум YU групе „Рим 1994“ објављен годину дана касније. Браћа Јелић су овај албум снимили у студију у Риму, отуд овакав наслов. Значајно је и напоменути да на овом албуму, први пут као гитариста групе, уз Драгија Јелића, свира и Петар Јелић, што овај албум чини легендарним. На албуму се налазе песме „Одлазим“ и „Дунаве“ - мега хитови за које и дан данас велики број поштовалаца рок музике сматра да су настале крајем седамдесетих. Ту су још и „Олуја“, „Блок“ и „Ружа ветрова“.

Зашто сам YU групу позиционирао овако високо? Прво, YU група је најдуговечнији српски и југословенски бенд, траје од оснивања 29. новембра 1970. до данас, као друго, гаји аутентични хард рок звук по коме је препознатљива, и као треће, Драги Јелић је један од најбољих рок музичара са ових простора.

(наставиће се)

Искористите прилику да са другом и другарицом продискутујете о музици у нашој установи.

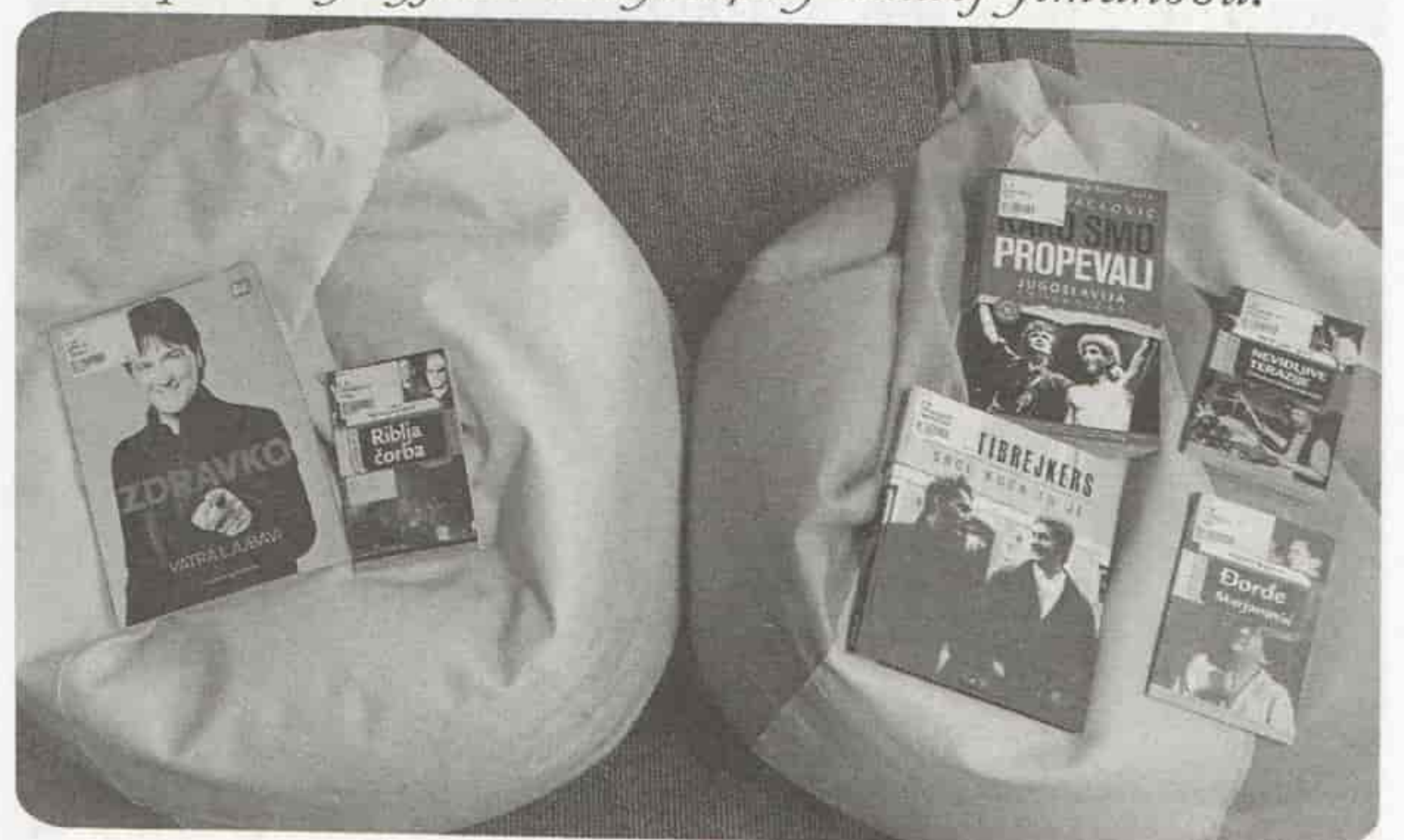

Фото: Данијела Вулућевић

БЕСКРАЈНА ПЕСМА

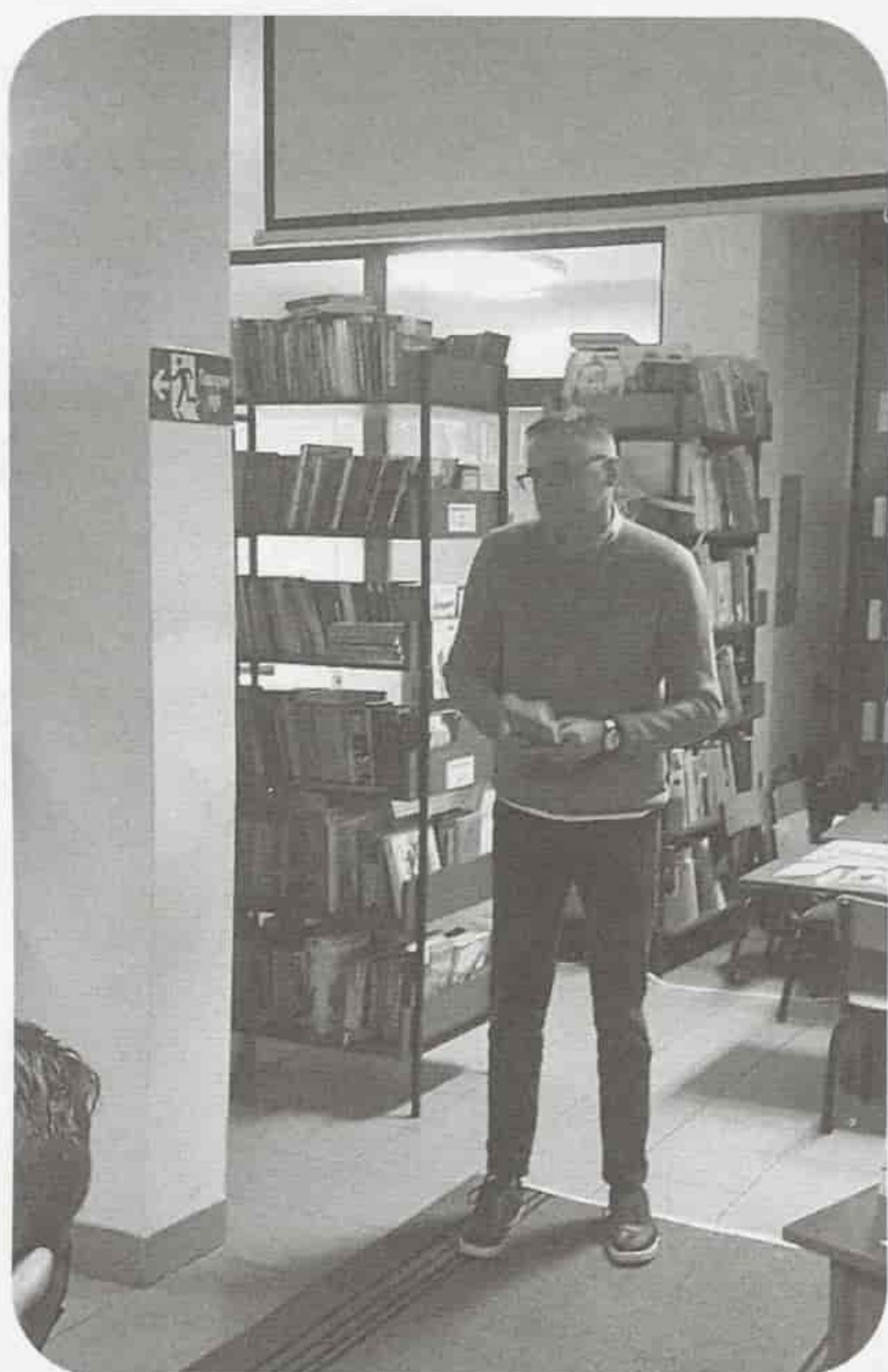

Фото: Сања Станисављевић

У организацији Општинске библиотеке „Слово“ и Књижевног клуба „Милорад Бранковић“ 20. септембра је одржано Вече сећања на Жану Мариану Прокић под називом „Бескрајна песма“.

На почетку програма приказан је кратак видео аутора Луке Вулићевића о животу и делу поч. Жане Мариане (1999-2021).

Стефан Лазаревић, песник из Свилајнца казивао је своју песму посвећену драгој пријатељици.

Жана Мариана је била лептир

*Нек те сакрију тишине
јер ће те светиљка отопити.
Не жури на светло...
Не жури на светло!
Велики је твој ход.
Гусенице расту у лептире,
Жана Мариана је
одмах била лептир.
Из корена процветала нада,
велики човек у скрушеној души...
Не жури на светло!!
Не жури...
За њеним су бојама ишли
деца и свици,
небо је радосно
волело њен сјај,
знала је да светли
громогласно гласно
и да вешто скрива
свој тихи мрак.
Не жури на светло...
Не жури лептире.*

Фото: Сања Станисављевић

У наставку јако емотивне вечери Жанине песме и одломке из њене збирке прича „Живот у сопственом огледалу“ су казивали чланови Књижевног клуба „Милорад Бранковић“:

Слађана Цветковић Страхимировић, Слађана Дилић, Снежана Тошић, Данијела Вулићевић, Топлица Бранковић и Стеван Стефановић.

Водитељ Данијела Вулићевић је на крају програма парафразирала Жану у одломку из њеног увода *Овако је све почело* из збирке прича:

Овако се све завршило... Пре 3 месеца и 4 дана напустила нас је Жана Мариана. Преселила се међу анђеле. Непрестано желимо да се врати и остане заувек ту. Без обзира на то што она није више физички са нама, у нашим срцима ће њено срце заувек да куца и она ће заувек да живи.

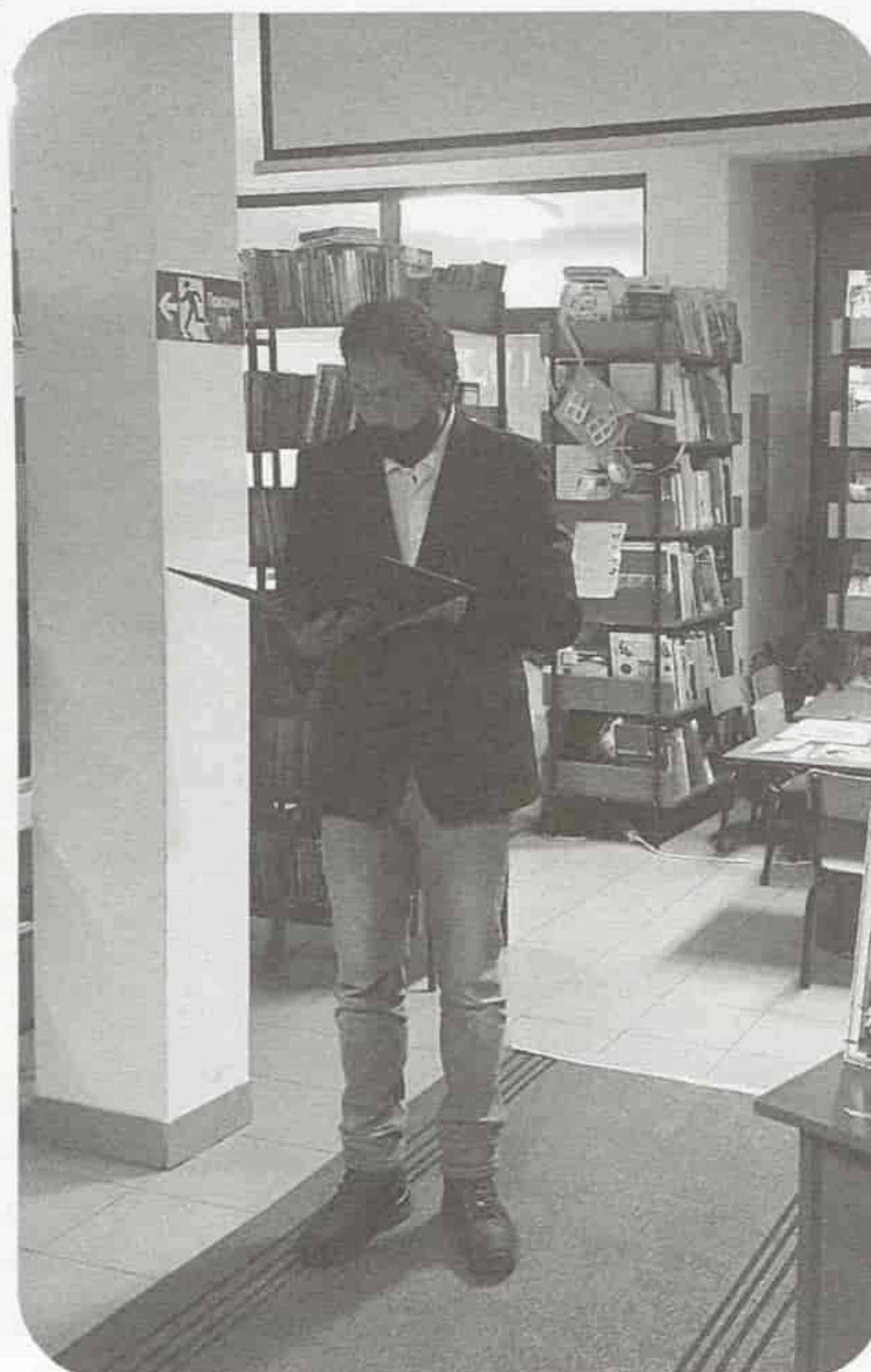

Фото: Сања Станисављевић

ЕНО ГА, ПО МОРУ ТЕЧЕ ЛИМ

КЊИЖЕВНИ КЛУБ

„Оригиналност је могућа само још у поезији, која изненађује читаоце на свим меридијанима, јер једино поезија може да региструје најтананије и најкривеније титраје људске душе...“

Андрија Радуловић,
директор Директората за подстицај и
развој културно-уметничког
стваралаштва на отварању
„Ратковићевих вечери поезије“.

На позив организатора, Данијела Вулићевић је била учесник 51. „Ратковићевих вечери поезије“ које су се одржале у Бијелом Пољу у Црној Гори од 3. до 5. септембра ове године. Данијела Вулићевић је најпознатији и најуспешнији шумадијски песник и писац књига за децу, позив организатора „Ратковићевих вечери поезије“ нас није изненадио, само је потврдио квалитет и континуитет јединственог поетског израза и сензибилитета госпође Вулићевић.

Данијела Вулићевић је рођена у Крагујевцу, 1971. године, у знаку Рибе, што сама сматра важном одликом свог карактера, ради у Лапову, а живи у Аранђеловцу, подно Букуље, логопед по образовању, а директор по занимању, управља библиотеком у Лапову већ 26 година.

Уз то је и двоструки добитник награде општине Лапово за књижевност и културу, члан је Удружења књижевника Србије од 2011. године. Објавила је до сада једанаест књига и даље пише активно.

Уредник је листа „Слово о Лапову“, као и аутор кратког романа „Југовање“, који је постао интернет феномен и прави хит на друштвеним мрежама. Наиме, ауторка на изузетно духовит начин, својим ведрим духом говори о догодовштинама и авантурама које је имала возећи аутомобил марке Југо, свакодневно од Аранђеловца до Лапова, кроз Шумадију и назад. Ово је роман који ће вас насмејати и расплакати у распону од само неколико

минута. Гогољевски бритко, ауторка нас води кроз психологију главне јунакиње, кроз њене среће и несреће на путу.

Данијела је члан и један од оснивача Књижевног клуба „Милорад Бранковић“.

„Ратковићеве вечери поезије“ су у ствари књижевне вечери које имају међународни карактер, посвећене су књижевнику из Црне Горе Ристу Ратковићу и одржавају се континуирано од 1970. године. На вечерима се додељује награда за најбољу збирку поезије и најчешће учествују песници из Србије, Црне Горе, Хрватске и Босне и Херцеговине. Ове године учествовали су и песници из Народне Републике Кине и Кнежевине Луксембург.

Свако од ових држава има свог селектора који предлаже по пет песника, односно збирки поезије из своје земље. Нас је ове године уз Верољуба Вукашиновића и Бранислава Зубовића, представљала Данијела Вулићевић. Својим песмама: „Надев“, „Кад памук одзвања“, „Одломак“ и „Кров“ Данијела је представила своје поетско стваралаштво у програму под називом „Ено га, по мору тече Лим“.

Ово је први пут од оснивања клуба да је неки наш члан био учесник међународног књижевног фестивала у иностранству.

Сваке године се на „Ратковићевим вечерима поезије“, објави књига награђеног младог аутора, као и антологија песништва, неке од држава учесница. 2010. године Министарство културе Црне Горе, прогласило је „Ратковићеве вечери поезије“ манифестацијом од посебног значаја за Црну Гору.

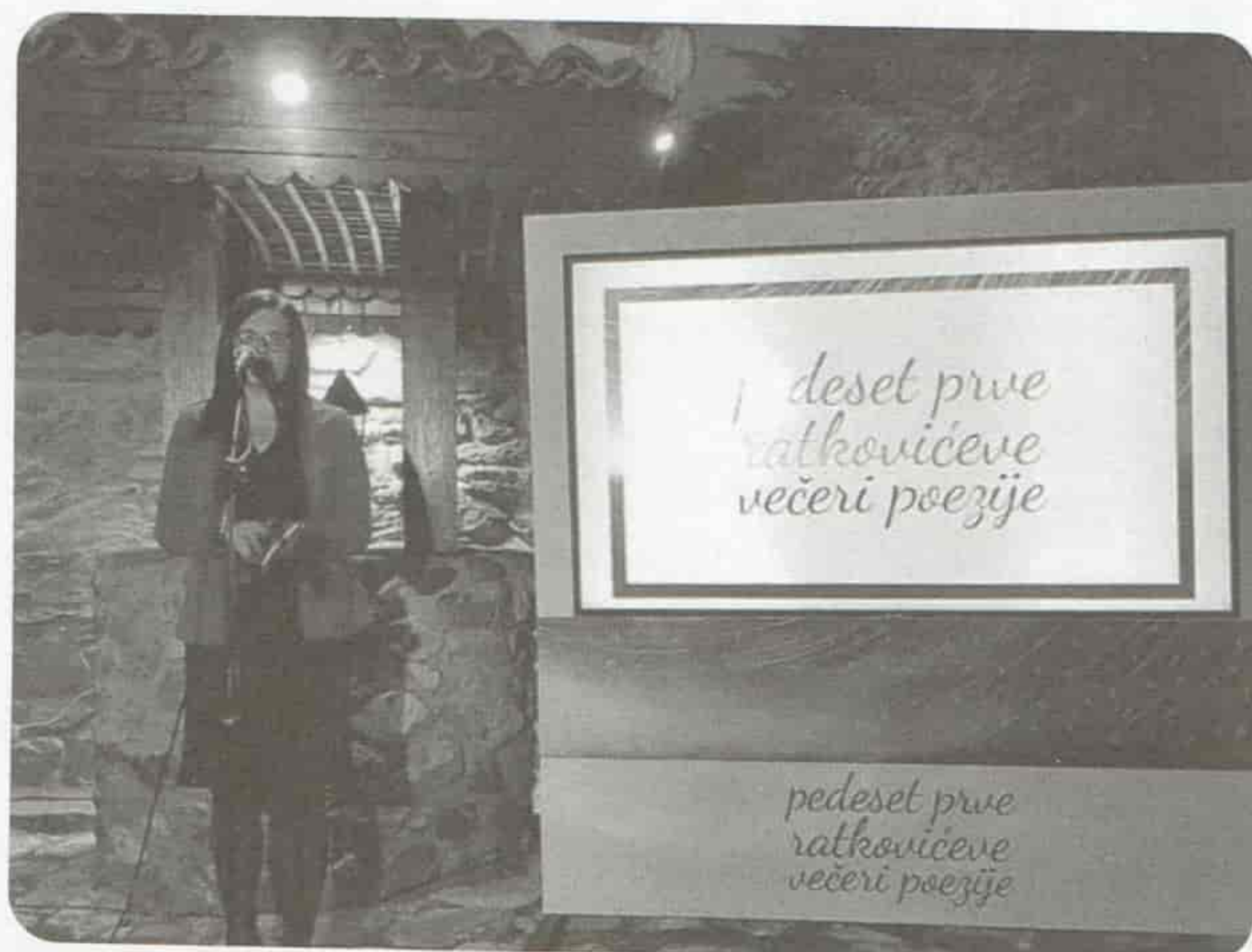

Фото: Верољуб Вукашиновић

Стеван Стефановић

МНОГО ВОЛИМ ШКОЛУ

„Деца су увек деца, без обзира кроз какву тукотину промолила главу, под каквом црепуљом ишчекивала хлеб и чему се надала...“

Данијела Вулићевић,
„Изненађење за Сретење“

Фото: Архива Основне школе „Карађорђе“

Првог септембра ове године Данијела Вулићевић је одржала две креативне радионице по мотивима своје књиге за децу „Пролећни лимбо денс“ у Основној школи „Карађорђе“ у Рачи и у њеном истуреном одељењу у Саранову.

Малишанима је ово био први сусрет са школом, са учитељима, и уједно и прва радионица у оквиру школског програма.

Ауторка је са децом разговарала о самосталности, о радним навикама, о томе шта их чека у школским клупама, о штедњи и о томе шта је то љубав према школи.

Деца су упознала Дашу, главног јунака из књиге „Пролећни лимбо денс“ и уз њену помоћ, кроз игру и забаву, научила пуно о важним стварима које ће их чекати у школи, породици, у животу, на путу од куће до школе.

Кроз игру, прошли су кроз „Дашину сваштару“ упознали „Дашин речник“ и научили шта је енциклопедија, бонтон, како да своје снове уписују у сановнике и гледали у Дашин Тајни дневник.

У ова тешка времена, нама родите-

Фото: Архива Основне школе „Карађорђе“

љима, мала Даша поручује да је за њен рођендан, њено двориште центар света, и она у њему, у центру пажње, и да је у ствари она као и свако дете на свету, средиште свог дома, око кога се окупљамо, као око огњишта.

Данијела Вулићевић је водила радионицу, водећи бучне малишане кроз школску салу, показујући им правила саобраћаја, док су дечади глумили аутомобиле. Научили су шта је пешачки прелаз, са које стране улице би требало да шетају, и како да се понашају у саобраћају. Данијела је држећи дечицу за руке, успела да их одлично спроведе из света машта, своје књиге, кроз радионицу у стварни свет.

Фото: Архива Основне школе „Карађорђе“

КОФЕР

Авион само што није узлетео. Сви путници седе на својим местима везани. Само господин Питер Мајло, велики архитекта, покушава да угура мали кофер у простор изнад свог седишта. Тамо већ стоји препун ранац чији је власник тинејџер са огромним слушалицама који седи заваљен на суседном седишту поред прозора. Кофер је класичан, чврстих ивица, ојачаних ћошкова, израђен од светлобраон коже са ручком и две металне плочице за затварање са отворима за кључ. У њега стаје све што је Мајлу потребно: два пара панталона, две кошуље, два џемпера, три пара гаћа, три пара чарапа, три поткошуље, пар ципела и несесер. Није му први пут да одлази.

Уз помоћ стјуардесе поклопац пртљажног простора силом је затворен и авион већ убрзава на писти аеродрома у Дубаију. У даљини се виде силуете небодера које изгледају као папирна кулиса неког акционог спектакла изграђена привремено за потребе снимања филма. Док авион у успону надлеће залив, Мајло угледа празнину у мору десно од вештачког острва Палма - место на коме је требало да му се оствари сан. У том тренутку авион захвати кратка али снажна турбуленција, пртљажник се нагло отвори, мали кофер излете напоље, архитекта скочи за њим, ухвати га у лету, затвори пртљажник и као да се ништа није десило седне назад у седиште са кофером у крилу, смирено положивши руке на њега.

Заједно су више од тридесет година, кофер и он. Био је са њим у Лондону када је завршавао студије на Ројал колеџу. Лако се селио из стана у стан све док га нису упознали са Елси, његовом првом женом. Талентован, упоран и маркантан, муњевито се пробијао у архитектонском свету без обзира на снажан акценат. Елси је нестала из његовог живота оног тренутка када је законски, после пет година у браку са Енглескињом, стекао право на стални боравак. Спаковао је свој мали кофер, прелетео Атлантик и запослио се у Њујорку.

Највише је волео нове почетке. Имао је невероватну способност да сабије молекуле сећања у кубни милиметар и настави као нови човек. У Њујорку се потпуно посветио послу. Мердевине којима се пењао биле су бескрајне, али се он за њих чврсто држао. Нико му на том путу није био потребан. Свако јутро је трчао по Централ парку, радио до касно

у бироу у коме је временом постао партнер, а ноћу је из свог апартмана на 63. спрату као на длану гледао светла велеграда о којима је сањао као клинац. Али, пред спавање, сваке ноћи, негде из ћошка, кофер га је гледао. Гледао и вукао. Ма колико успешан био, Мајло само то није могао - да мали кофер сабије у велики заборав.

Десет година Питер Мајло је одолевао коферу, све док једног дана није номиниран за Прицкерову награду, најпрестижније архитектонско признање

у свету. Као новопечени амерички држављанин продао је сву своју имовину, спаковао мали кофер и преко Хаваја отишао за Аустралију. На другом крају света, као да се његова челична воља заокренула. Архитектура га је све мање занимала, а имао је довољно новца да годинама не ради баш ништа. Тихо и неприметно, у његов живот увукла се усамљеност. И даље је сваког јутра трчао, а остатак дана је углавном ходао. Осећао се као да живи на највећем пустом острву на планети. Кофер га је чекао код куће, на истом месту, у углу код врата.

Покушао је и да се заљуби. Али, то је за будале. Била је ту и Софи, сурферка, и Нели, Бразилка и Елизабет, архитекта, ћерка неких богаташа. Е, са њом се чак и верио. Помислио је да је довољно што имају о чему да причају. А онда се она једне вечери није вратила кући из провода и тако потврдила све његове сумње у љубав као непотребну појаву. Све што је могао да уради је да поново почне да скицира, да пројектује, да проба да нацрта себе и свој живот из почетка. Морао је опет да оде. Овога пута није чекао да га кофер повуче. Позив је стигао из Дубаија. Посао снова - члан тима за пројектовање вештачког архипелага у облику мапе света. Седам континената на седам острва у сред Персијског залива. Цео нови свет. Од почетка.

Дубаи га је подсећао на Њујорк. Из велике удаљености. Живео је опет високо изнад града. Из свог апартмана гледао је право на залив, баш на место где су шлепери са огромним пумпама већ почели да набацују песак за нова острва. Пројекат је нацртао релативно брзо, за неколико месеци. Све је било по његовом. Ново и празно. Очишћено од сећања. Одлучио је да уместо хонорара узме делић острва који је представљао Европу. Ту је уцртао своју кућу. Свог себе. Новог. Најчистијег.

То је било то, ништа му више није било потребно. Кофер га више није звао. Напокон је успео да га сакрије од себе. Међутим, године су пролазиле, а

пројекат се растегао. Питер Мајло више није могао да трчи сваког јутра, а ни да шета по цео дан. Било је превруће. Није био усамљен, већ потпуно празан. Чекао је да се напуни новим собом чим се усели у своју кућу. Дани су се развукли у један те исти дан плавог неба и ужареног сунца, све док пројекат вештачког архипелага није угашен због превеликих трошкова. Мајлов нови свет од песка однео је ветар.

Данас је кофер поново са њим, у његовом крилу, у авиону. Управо су из Дубаија слетели у Београд, где је Петар Милошевић започео студије архитектуре почетком деведесетих. Имао је среће да га кофер одведе у Лондон баш када је Југославија почела да се распада. На београдском аеродрому нема гужве, само гомила таксиста који се надају што дужој вожњи. Познати архитекта бира неки велики немачки аутомобил и одбија понуду таксисте да кофер смести у пртљажник. Возе се аутопутем кроз Београд, а онда настављају јужно. После тачно 112 километара искључују се са аутопута и готово одмах стижу у Лапово.

Леп летњи дан, сунчан, благи поветарац, густа крошња липе и клупа преко пута улаза у зграду у којој је Петар одрастао. Таксиста одлази, а он непомично стоји поред клупе. У руци му је мали кожни кофер који је са њим обишао цео свет. Тај кофер није његов. Татин је. То је исти кофер који је отац паковао и са собом односио сваког понедељка када је као трговац кретао на пут по Југославији. Све потребне чисте ствари мајка би уредно припремила у недељу, а када би се вратио у петак, прљаве ствари из кофера су ишле право на прање, а мали Петар је иза затворених врата кухиње слушао кикотање које би обавезно заменило лагано појачавање музике. Викенди када је отац био код куће, а мајка певала док је простирала веш, били су најсрећнији дани његовог детињства. Све док једног петка кикотање нису заменили сваћа, вриска, псовке и ударци. После пар месеци то се поновило, а онда све чешће, док није постало правило. Отац је викенде проводио у кафани, а мајка више није певала. Срећу је заменила бесконачна туга смештена дубоко у мајчиним уплаканим очима. Мали Петар је одлучио: отићи ће заувек од куће, али ће украсти мали кожни кофер, узрок свих ужаса овога света. Вребао је праву прилику, полако сакупљао новац и једне суботе, пре него што су се његови пробудили, са татиним кофером у руци, побегао возом за Београд.

Сада, скоро тридесет година касније,

пење се на други спрат зграде где његов отац још увек живи. Мајке одавно више нема. Испарила је заједно са својим сузама. Ограда на степеништу завија под слојевима црне масне фарбе која годинама сакрива рђу, камене степенице се повијају од тешких корака, испуцали зидови се предају времену, а рупе на плафону откривају трулу трску. Зграда се руши изнутра. Тамнобраон боја отпада са врата у вертикалним фронцлама, шпијунка је мутна, квака изгледа као да је вековима нико није додирнуо. Плочица са презименом је одавно отпала. Само је отирач нов. Син са кофером у руци стоји на њему. Рука сама крете ка звону, али се на пола пута заустави. Лагано спусти кофер испред врата и као да лебди, у трансу сиће низ степенице, пређе улицу и напосред седе на клупу. Питер Мајло још једном погледа у густе прашњаве завесе иза прозора на другом спрату, дубоко уздахне, мирно склопи очи, склупча се као дете и заспа дубоким сном у сенци липе.

„Пупак Балкана” (Лапово 2020)

СЛАВИМИР СТОЈАНОВИЋ је београдски дизајнер, визуелни уметник, креатор брэнда *Футро*, аутор романа „Девет” (Ammonite, 2018) и серијала децјих сликовница „Синги лумба” (Лагуна). Његови пројекти у домену дизајна добили су преко триста међународних награда. Добитник је и Награде за животно дело Удружења за тржишне комуникације Србије. Ради као професор на Факултету примењених уметности у Београду.

Фото: Архива лаповачке библиотеке

ЛЕТЊИ КАРАВАН

У протеклом периоду Општинска библиотека „Слово“ остварила је одличну сарадњу са Културно-туристичким центром „Стефан Немања“ из Лапова и многим културним установама из Шумадије и Поморавља. Ова сарадња је омогућила лаповачкој библиотеци учешће на неколико културних манифестација.

У заједничкој организацији КТЦ „Стефан Немања“ и наше установе, а у оквиру овогодишње турнеје „Слободне зоне“, крајем јула су на великом библиотечком платну приказана два филма за децу: „Рока – девојчица која ће спасити свет“ и „Суне – дечак за све“. Поштовали смо епидемиолошке мере, али смо успели да направимо одличну биоскопску атмосферу у којој су уживали како малишани из Лапова, тако и њихови гости који су проводили распуст код рођака и пријатеља у нашој вароши.

„Слободна зона“ је филмски фестивал основан 2005. године са идејом да се кроз популаризацију ангазоване кинематографије, која није део уобичајног биоскопског репертоара, отвори простор за промоцију, промишљање и разумевање актуелних друштвених појава и проблема у свету, региону и Србији.

На позив Природњачког центра Србије из Свилајнца, 10. августа је Надица Милетић представила своје радне листове за предшколце „Црвенкапа и ја“ које је лаповачка библиотека објавила 2019. године. Парк свилајначког центра био је попуњен до последњег места, а деца су са пажњом и интересовањем пратила драмско-музички интерактивни програм.

Уз сагласност организатора XIV Фестивала књиге у Аранђеловцу – Центра за културу и образовање и Народне библиотеке „Свети Сава“, лаповачка библиотека је изложила своја издања и књиге чланова Књижевног клуба „Милорад Бранковић“ на штанду Издавачке куће „Ammonite“ из Београда 13. и 14. августа. Посетиоци фестивала имали су прилику да се упознају са садржајем књига: *Пупак Балкана*, *Од А до Ш Јовице Николића*, *Успомене из кофера Снежане Тошић*, *Мила Слађане Цветковић* *Страхимировић*, *Црвенкапа и ја* *Надице*

Милетић, *Живот у сопственом огледалу* *Жане Мариане Прокић*, *Богословље Достоејевског* *Стевана Стефановића* и *Уговатање* *Данијеле Вулићевић* која је учествовала и у програму представљања серијала књига „Урошеве хронике“ *Владимира Ђурђића*. На позив Центра за културу и библиотеке из Кнића, директор наше установе Данијела Вулићевић је била члан жирија у оквиру традиционалне манифестације „Добричино праскозорје“ која је одржана у Коњуши 17. септембра.

Фото: Данијела Вулићевић

„Добричино праскозорје“ је одржано трећи пут са тенденцијом да постане регионална манифестација. Посвећено је почившем великану српске књижевности Добрици Ерићу. Овај значајан културни програм који чине такмичарски и уметнички део, подржава Министарство културе и информисања Републике Србије. У такмичарском делу учествују ученици старијих разреда основне школе из читаве Србије. Они „одмеравају“ таленат у четири категорије: стиховање, рецитовање, компоновање и илустровање на задату тему из поезије Добрице Ерића.

Дан је био тмуран, пред крај програма је почела да пада киша, али ништа није могло да поквари свечану атмосферу испуњену многобројним успоменама на великог песника, и новим, и старим, топлим пријатељствима које уметност и тежња за очувањем културне баштине знају одлично да створе и сачувају.

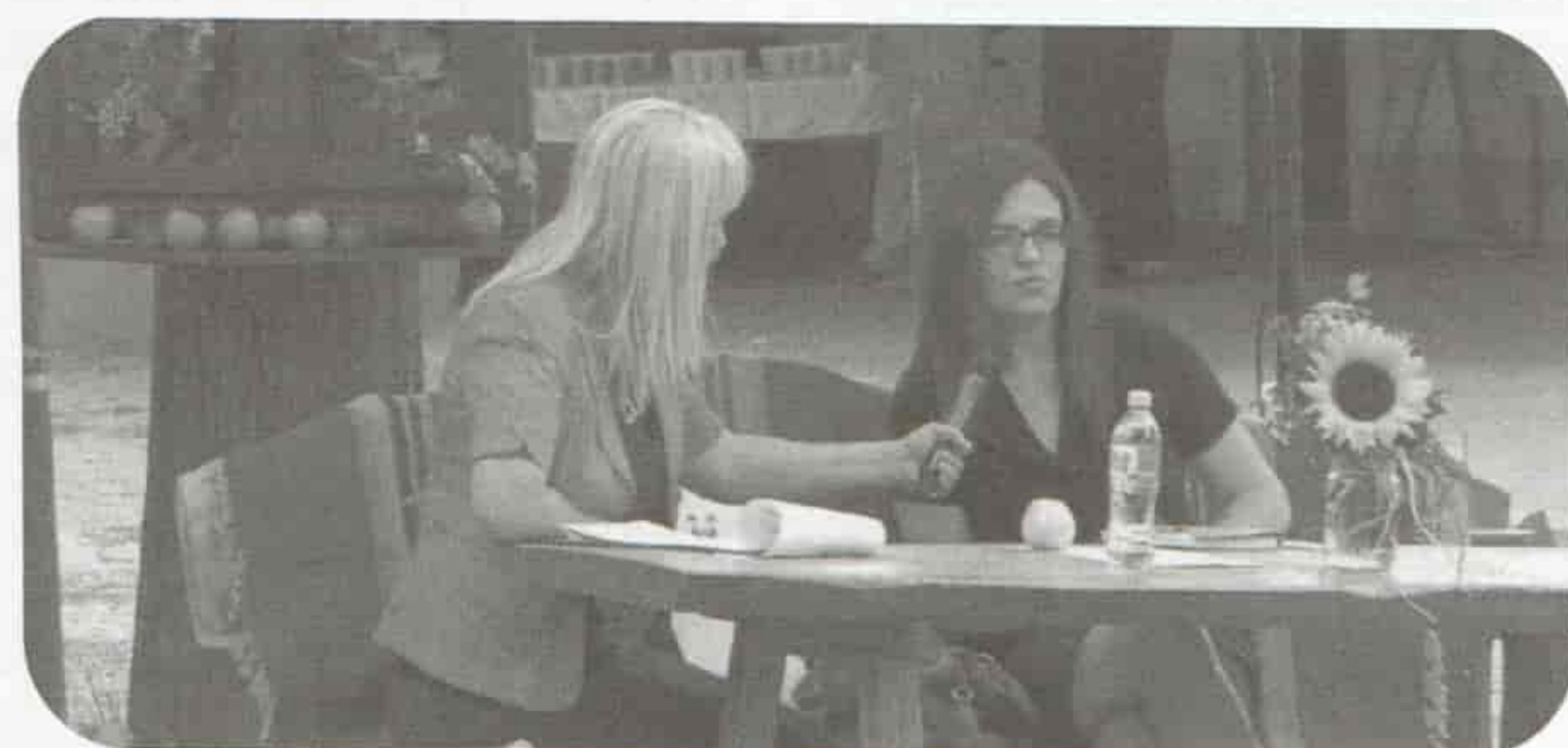

Фото: Сања Живковић

Милица Станковић

ЛИКОВНА КОЛОНИЈА

Фото: Урош Томић

Ликовни клуб „Светлост“ из Лапова месец јун је испратио дводневном ликовном колонијом одржаном на поседу „Дачини вајати“.

Дана 26. јуна у Вајатима је Културно-туристички центар „Стефан Немања“ организовао седму ликовну колонију намењену одраслим члановима, док су 27. јуна, четкице и платна при пут од

Милица Станковић

ОДИГИТРИЈА

Културно-уметнички портрет општине Лапово недавно је обогатио и музички састав „Одигитрија“. Чланови овог музичког састава су: Кристина Попадић (вокал), Александра Милетић (вокал), Нина Марјановић (вокал), Катарина Попадић (вокал), Ненад Миленовић (вокал, гитара) и Жељко Живковић (вокал, гусле), наши талентовани, млади, али и искусни сутрађани, који се као скуп појаца баве неговањем духовне, етно и традиционалне музике. Током стицања првог музичког искуства за црквеним и манастирским певницама, прво и највеће интересовање у њима је пробудила духовна музика, али се учешћем у бројним манифестацијама духовног и културно-традиционалног карактера као и сарађивањем са разним музичким педагозима и извођачима њихово интересовање временом проширило и на представљање и ширење српског културног наслеђа.

„Одигитрија“ у свом раду акценат ставља на духовну музику, пре свега одговарање на Светим Литургијама у бројним црквама и манастирима, као и појање на крштењима и венчањима. Поред извођења духовне музике, састав извођењем традиционалних српских

постојања ове манифестације припали малишанима. Догађај је, у име Културно-туристичког центра отворио и присутне поздравио Милан Хршум, да би након тога, уметницима поделио сликарски материјал. Колонија је могла да почне. Два месеца након одржаног догађаја, уметнички радови истакнути су у изложбеном простору Центра, док је пар слика припало месном одбору Удружења „Коло српских сестара“, који је и овом, као и бројним другим догађајима пружио своју несебичну подршку. Овог пута, сестре су присутнима приредиле закуску и коктел добродошлице. Весна Павловић, председница месног одбора Удружења, истакла је да ће поклоњене слике бити доступне на аукцији хуманитарног карактера, како би сав прикупљени новац био додељен онима којима је то најпотребније.

Након ручка припремљеног од стране сестара, у 19 часова одржано је и књижевно вече у чијем програму су учествовали и чланови Књижевног клуба „Милорад Бранковић“.

песама, настоји да српску културу што веродостојније представи. Њихово вишегодишње искуство у различитим музичким групама резултирало је и учешћем у извођењу песама „Радуј се, Параскево“, која је посвећена Преподобној мученици Параскеви, а снимљена у продукцији телевизије Храм и „Радост је волети“, која је снимљена у оквиру духовно-мисионарске и просветитељске акције „Заволи, воли, обновимо себе - Глас Србије“ у сарадњи са познатим лицима наше музичке сцене.

Однедавно музички састав „Одигитрија“ остварује сарадњу и са Центром за неговање традиционалне културе „Абрашевић“. Под окриљем Центра, у августу је, пред многобројном публиком одржан концерт у Крагујевцу. Свирањем тарабуке и певањем, Марко Милосављевић је помогао извођење концерта и тиме га употпунио.

Фото: Владимир Ђорђевић

Данијела Вулићевић

ГРАД МУЗЕЈ ЖЕЛЕЗНИЦЕ ЛАПОВО

Због епидемиолошке ситуације и реновирања галеријског простора у Културно-туристичком центру „Стефан Немања“, XVI међународна изложба слика, скулптура и фотографије „Град музеј железнице Лапово“ отворена је у онлајн формату 14.9.2021. године.

Пристигло је 98 радова излагача из две државе. За жирирање је одабрано 43 рада 30 аутора. Жири у саставу: Јелена Шалиновић, Сања Солунац и Ивана Андрејевић, прогласио је победнике у три категорије:

А) Сликарство

1. Милорад Степанов из Кикинде
2. Гриша Масникоса из Београда
3. Марија Јевтић Дајић из Новог Сада

Данијела Вулићевић

ТАЈНА ИЗВОРА ЛАДНА

Фото: Архива Студија Д

Наша редакција је посетила Студио Д и разговарала са Дејаном Ивановићем, сценаристом и режисером филма „Бела вила“. За наш лист Дејан Ивановић је рекао:

- Четврти филм „Студија Д“ говори о вили са извора Ладна у Лапову, а како би дочарао мистичност, садржи визуелне ефекте и мистичне сцене, па више подсећа на бајку, него на неку реалну причу. У пројекту је учествовало 25 глумаца, који су маестрално дочарали ликове које тумаче. Главне улоге поверене су Снежани Миљић и Радовану Раши Цалићу, док је Зоран Ђорђевић био задужен за певање. „Бела вила“ враћа гледаоце у период од 1947. до 1987. године.

Идеју сам добио када сам на Фејсбук

Б) Вајарство

1. Жељко Иличић из Лапова
2. Марија Илић из Крагујевца
3. Јовица Николић из Лапова

В) Фотографија

1. Ана Батрићевић из Београда
2. Урош Томић из Лапова
3. Ненад Карапавловић из Чачка.

Првонаграђена скулптура Жељка Иличића

Фото: Зоран Станојевић

профилу суграђанина Мија Павловића први пут угледао прелепо здање извора Ладна и био одушевљен њиме. Сазнао сам да је некада давно, баш на том извору, један чобанин зачуо умилни девојачки глас и песму на њему непознатом језику. Девојка је седела на јастучићу од зелене маховине и била обавијена плавичастом маглом. У тренутку када се зачуло крцкање сломљене врбове гране, она је мистериозно нестала.

За разумевање филма потребно је да се зна шта су виле, како се појављују и шта су спремне да ураде особама које се случајно нађу у њиховој близини. Филм је, као и претходна три, рађен без динара, а гардеробу коју су нам поклонили власници продавнице половне гардеробе „Шане“, адаптирали смо у костиме. Као и претходни, прилагођен је особама са општећеним слухом.

Пројекције су биле уврштене у редован репертоар три дана, у термина од 18 и 20 сати. Улаз је био бесплатан.

Премијера филма је одражана 5. августа 2021. године. У препуној биоскопској сали, на крају премијере филма приређено је изненађење најстаријем гледаоцу, односно баки Драги Павловић којој је тог дана био 92. рођендан. Како јој је омиљена певачица Душанка Трбојевић, иста је била специјални гост и баки, као и публици, отпевала песму „Теби, мајко, мисли лете“.

Филм ће имати још две биоскопске пројекције, а након тога биће и телевизијска премијера.

Милица Станковић

ОТВАРАЊЕ ПОШТЕ У ПЕТОМ РЕЈОНУ

ЛОКАЛНА САМОУПРАВА

Фото: Урош Томић

На иницијативу челника Општине Лапово, а уз добру вољу и разумевање руководства ЈП „Пошта Србије“ Београд, 23. августа је у V рејону Општине свечано уприличено отварање јединице поштанске мреже ЈП „Пошта Србије“ Београд.

Општина Лапово је у циљу отварања ове поштанске јединице, предузећу обезбедила право коришћења пословног простора без накнаде у V рејону. Након што су просторни услови обезбеђени и правна регулатива спроведена, договорен је и сам датум почетка рада ове јединице.

На опште задовољство руководства и грађана општине Лапово, врата нове поштанске јединице са поштанским бројем 34221, свечано су отворена 23. августа. Као представник ЈП „Пошта Србије“ Београд, догађају је присуствовао Душан Вранић, директор Регионалне радне јединице „Крагујевац, Јагодина, Крушевац“ а као представници општине Лапово, присутни су били председник општине Бобан Миличић, заменик председника општине Марко Вељковић, председница Скупштине општине Лапово, Мирела Радењковић, затим директори установа, запослени, као и задовољни мештани. Примерено декорисан и свеже уређен простор, пригодно послужење и задовољство свих присутних обележили су свечаност. Нова поштанска јединица пружаће услуге пријема пошиљака и

телеграма, новчаног пословања, услуге трговине у пошти и продаје акција, као и међународног трансфера новца Western Union и то за око 240 домаћинстава и 700 становника. Поред тога свој рад у самом центру општине Лапово, наставиће пријемна, испоручна и доставна пошта 34220 Лапово.

На дан отварања, обављена је и прва поштанска трансакција. Своју обострану захвалност вд директору ЈП „Пошта Србије“ Београд Зорану Ђорђевићу, за уважену иницијативу Општине и само отварање пословнице, писаним путем изразили су регионални директор, Душан Вранић и председник општине Лапово, Бобан Миличић, што је уједно била и прва пошиљка испоручена из ове пословнице.

Милица Станковић

ПОДЕЛА АУТО-СЕДИШТА ЗА МАЛИШАНЕ

Фото: Урош Томић

У циљу унапређења безбедности најмлађих учесника у саобраћају као и подизања свести о важности исте, Савет за безбедност саобраћаја општине Лапово је и ове, као и претходних година кроз свој годишњи програм предвидео обезбеђивање и поделу безбедносних ауто-седишта за малишане рођене у претходној години уз пратећу едукацију о правилном коришћењу седишта.

Преподневне часове дванаестог августа обележио је долазак родитеља и малишана у салу Културно-туристичког центра „Стефан Немања“ у циљу реализације поменуте активности. Након што су председница Скупштине општине Ла-

пово Мирела Раденковић и председник Савета за безбедност саобраћаја општине Лапово Марко Рајић, поздравили присутне и пожелели им добродошлицу, родитељи су у оквиру одржане едукације имали прилику да нешто више сазнају о стању безбедности у саобраћају, као и о важности коришћења безбедносних седишта за децу у аутомобилима као њеном битном сегменту. Кроз показну вежбу, предавач је родитељима указао на најчешће грешке, али и на најбитније ставке приликом коришћења седишта.

Након одржане едукације уследила је подела ауто-седишта у згради општине Лапово. Родитељи 60 малишана на поклон су добили универзална безбедносна седишта за децу тежине од 9 до 36 кг, обележена налепницом са натписом Општина Лапово.

Догађај је окончан фотографисањем, осмесима родитеља, запослених и предавача, дечијом грајом и једном, великом и искреном жељом свих нас – да догодине на предавању које ће се одржати, слободних места међу присутним родитељима и децом не буде.

Милица Станковић

РЕКОНСТРУКЦИЈА ПУТА ЛАПОВО - СВИЛАЈНАЦ

Првог дана септембра 2021. године започети су радови на реконструкцији међуопштинског путног правца Лапово – Свилајнац, дужине 6,9 км. Поред тога што се за доста мање време може прећи раздаљина између ове две општине, наведени пут је на својој важности добио и због изградње Логистичко – дистрибутивног центра „LIDL KD SRBIJA“.

Наиме, током радова на путу Свилајнац – Марковац, тешки теретни саобраћај био је преусмерен на пут Лапово – Свилајнац, који није био предвиђен за ову врсту саобраћаја, што је довело до већих оштећења на путу. Тренутно, радови који се изводе су тарупирање, проширење самог пута, скидање старе подлоге од шљунка, затим фрезовање исте.

Фото: Архива Општине Лапово

Након више упорних покушаја којим би општина Лапово добила помоћ за уређење наведеног пута, руководство Општине обратило се Министарству грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, које је обезбедило средства за комплетну реконструкцију истог, у вредности од 30 милиона динара по километру биће постављена хоризонтална и вертикална сигнализација.

Први новембар, као датум одређен за завршетак радова и почетак коришћења пута Лапово – Свилајнац нестрпљиво се ишчекује.

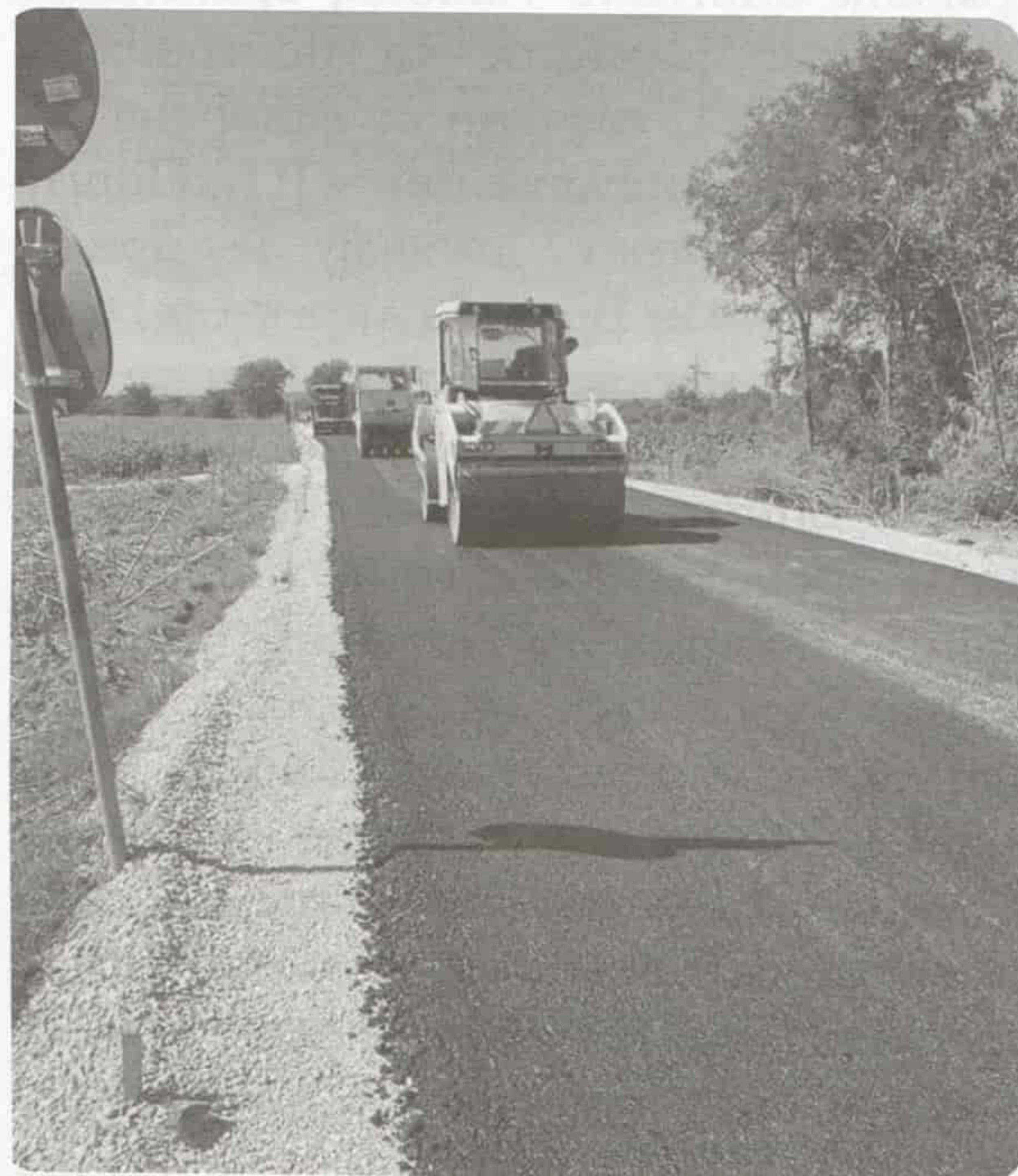

Фото: Архива Општине Лапово

КЛУБ ГРАДОВА И ОПШТИНА

Оснивачка седница Клуба градова и општина са повољним пословним окружењем, формираног у оквиру Националне алијансе за локални и економски развој (NALED), одржана је 24. јуна 2021. година

Градоначелници и председници 25 локалних самоуправа, међу којима је и општина из Србије - Лапово, тог дана потписали су Свечану повељу о оснивању Клуба општина и градова са повољним пословним окружењем (БФЦ клуб) и тиме се обавезали да ће заједничким снагама радити на унапређењу услова пословања на локалу.

Спровођење ВФС програма је почело у Србији 2007. године и до 2012. у њему је учествовало више од 50 градова и општина. Од 2012. године ВФС прераста у регионални програм и спроводи се и у Хрватској, Босни и Херцеговини, Северној Македонији и Црној Гори. До 2020. кроз БФЦ СЕЕ програм прошло је 29 самоуправа из Србије од чега је 12 успешно сертифициковано (Рума, Пирот, Лесковац, Стара Пазова, Панчево, Нови Сад, Шабац, Сомбор, Пећинци, Ћуприја, Пожаревац, Чачак), док је девет у процесу сертификације или ресертификације (Ниш, Суботица, Сомбор, Ужице, Бор, Велика Плана, Параћин, Рашка и Горњи Милановац).

ВФС СЕЕ је јединствени програм у југоисточној Европи који локалним самоуправама даје смернице за поспешивање квалитета услуга и информација за постојећу привреду и потенцијалне улагаче. Они на основу ВФС критеријума могу да мере локалне услове пословања у пет земаља. Том при-

ликом, општине и градови морају да испуне 10 критеријума, међу којима и постојање Стратегије развоја, ефикасне Канцеларије за локални економски развој и Привредног савета, одговарајуће инфраструктуре и др.

Када говоримо о чланицама Клуба, ради се о локалним самоуправама, које су успешним проласком кроз програм Сертификације општина с повољним пословним окружењем у југоисточној Европи (ВФС СЕЕ) стекле потврду да пружају услуге по највишим међународним стандардима. У ВФС Клубу су и градови и општине који су тренутно у процесу сертификације, а још седам се определило да уђе у процес и приступи новом, седмом радном телу NALED-а.

Чланови ВФС клуба биће: Ниш, Крагујевац, Нови Сад, Лозница, Чачак, Краљево, Стара Пазова, Пећинци, Рума, Лесковац, Зрењанин, Пожаревац, Лапово, Ћуприја, Шабац, Параћин, Инђија, Мионица, Велика Плана, Зајечар, Бор, Суботица, Сомбор, Ужице и Ваљево.

Циљеви ВФС клуба су пре свега унапређење законског оквира за локални развој, унапређење законских процедура и дигитализација услуга за грађане и привреду, размена пракси у раду градова и општина и промоција инвестиција и предузетништва.

Имовинско-правна питања над непокретностима један су од проблема који највише оптерећује локалне самоуправе. У фокусу рада ВФС клуба биће и децентрализација наплате пореза на пренос апсолутних права, дефинисање заједничке процедуре за обрачун локалних пореза и других обавеза, нова радна места у индустријама које стварају велику додату вредност, јачање еУправе, и др.

Друга седница ВФС клуба одржана је 29. септембра 2021. године, у Научно-технолошком парку у Нишу, где је акценат стављен на стратешки план NALED-а до 2025. године и стратешке циљеве Клуба, као и институционалну подршку за развојне пројекте у области заштите животне средине и будућности одрживог развоја на локалу.

Фото: Архива NALED-а

Дејан Петровић

ДАН СРПСКОГ ЈЕДИНСТВА, СЛОБОДЕ И НАЦИОНАЛНЕ ЗАСТАВЕ И ИНИЦИЈАТИВА ЗА ДАН ТРАДИЦИЈЕ

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА

Фото: Милица Станковић

Поводом државног празника - Дана српског јединства, слободе и националне заставе, који је обележен 15. септембра, делегација Културно-уметничког друштва „Лапово“ је посетила руководство Општине Лапово и уручила им симболичан поклон у виду кошуље украшене везеним мотивима (део народне шумадијске ношње), са идејом да се тај поклон даље уручи одговарајућој личности, а према процени водећих људи општинског руководства.

Ово би била једна у низу уобичајених информација, везаних за свакодневна дешавања унутар Општине, али, поменута посета, која је симболично указала на значај поштовања већ установљеног празника, имала је још један важан задатак. Наиме, 23. маја ове године, репрезентативно Удружење кореографа народних игара Србије (УКНИС) је покренуло иницијативу да се овом празнику придружи још једна димензија, и да се он означи и као Дан традиције, односно традиционалне културе. На састанку, који је том приликом одржан у Дечјем културном центру у Београду, иницијативи су се, преко својих представника, придружили репрезентативне музичке и балетске школе, као и удружења која делују у области културе.

Са скупа којим је председавао лег-

ндарни Миња Субота (вероватно је то био последње јавно појављивање неуморног Миње јер је преминуо 17. септембра) упућен је предлог и захтев Министарству културе, са циљем реализације поменуте иницијативе.

У идеји реализације Дана традиције, садржан је и предлог да се тога дана, 15. септембра, у свим образовним установама у Републици Србији, први часови посвете некој теми из области народне традиције, било у виду предавања, било у виду музичко-сценског приказивања. При томе би се акценат усмерио на млађе категорије деце и омладине. Удружења из области културе су, такође, преузела обавезу да тога дана, на начин који сами одаберу, јавно манифестују своје активности.

КУД „Лапово“ се врло активно придружило реализацији ове иницијативе, схватајући значај очувања националне културе и наше изузетно богате традиције, као и њеног утицаја на васпитање и образовање младих нараштаја, али и осталих.

Мора се нагласити да је традиција (и национална култура) настајала из вековних животних искустава нација или појединих национално-територијалних групација. Тако да је она, најчешће, плод многобројних практичних намена, било у световном, било у духовном смислу.

У сваком случају, постоји потреба да кроз познавање властите културне баштине, учврстимо знање и свест о себи.

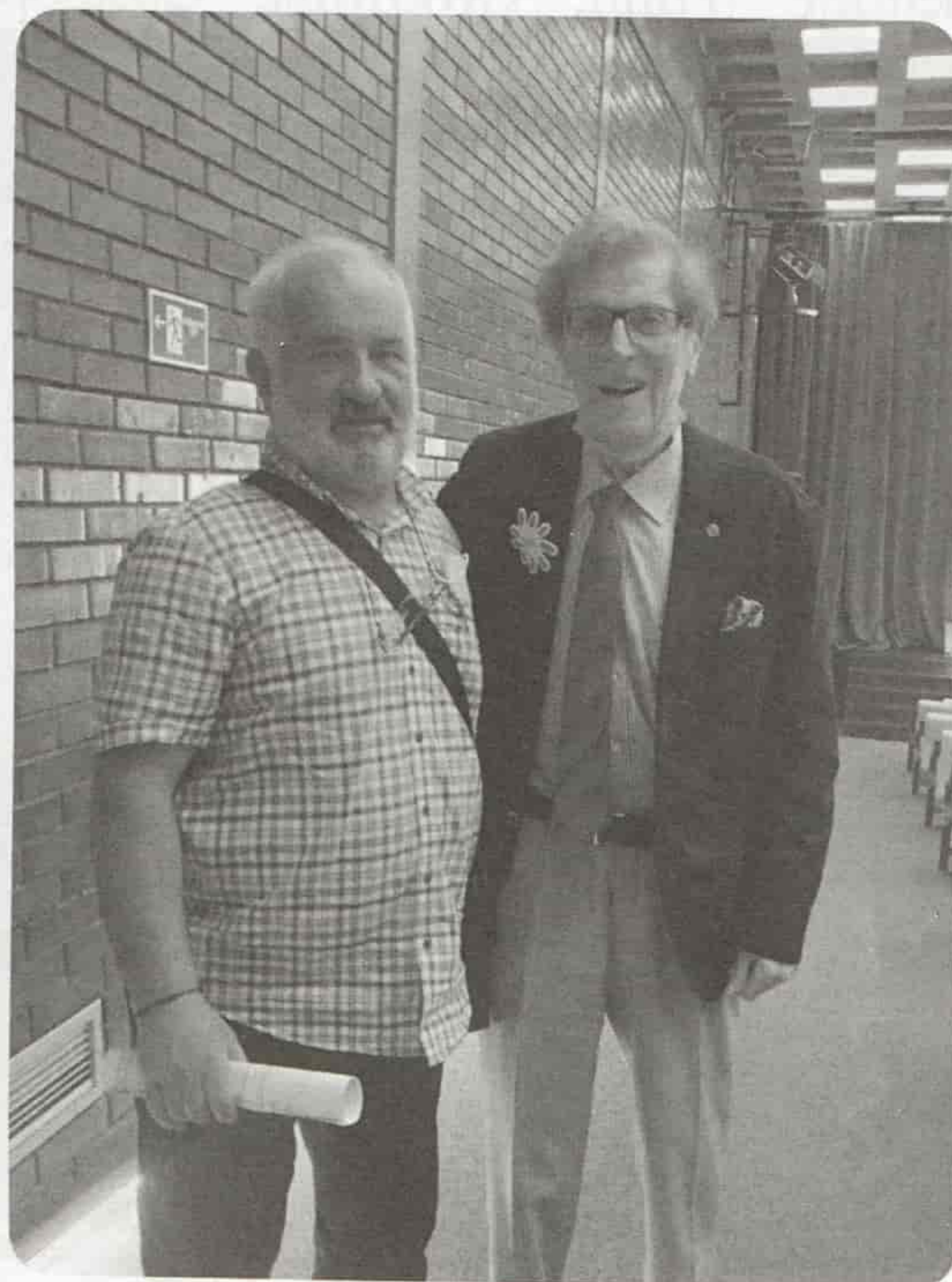

Фото: Архива КУД „Лапово“

Протонамесник Горан Живковић

ПРОСЛАВЉЕНА ХРАМОВНА СЛАВА СВЕТЕ ПЕТКЕ ТРНОВЕ У ЛАПОВУ

У Лапову је и ове године свечано прослављена храмовна слава Свете Петке Трнове која се слави 8. августа по грегоријанском календару.

Свету Литургију у храму препуном верујућег народа су служили протојереј-ставрофор Србољуб Марковић, протонамесник Горан Живковић и јереј Ивица Камберовић. О животу ове дивне светитељке је беседио парох сибићки, јереј Ивица Камберовић нагласивши нарочито њена чуда. Међутим, та чуда би требало да нам буду пре свега повод да ојачамо своју веру, нагласио је он у беседи. Такође је говорио о значају предстојећег поста, а нарочито причешћивања. На Светој Литургији су се, уз поменуте свештенике, причестила и многа присутна деца. Затим је одржана литија око храма, а онда и пресечен славски колач који из године у годину, по традицији, спремају чланови локалне општинске управе. Ове године је колачар био господин Марко Вељковић. После отпуста протонамесник Горан Живковић се захвалио локалној општинској управи на досадашњој дивној сарадњи са жељом да се иста даље продубљује и интензивира.

Затим се присутан верни народ послужио за трпезом коју су спремили чланови општинске управе и тако се завршило ово дивно духовно сабрање.

Оно што је интересантно и што као свештеник знам из комуникације са разним људима је то што многи мисле да је овде у питању једна личност по имену Параскева тј. Петка. Наиме, у православној цркви имамо светитељске празнике који се славе два различита дана у години, па тако имамо празник Светог Николе који се слави 19. децембра по новом календару, а уједно и пренос његових светих моштију који се слави 22. маја по истом календару. Први је празник познат у народу као „стари Свети Никола“, а други као „млади Свети

Никола“. Исто тако имамо и Светог великомученика Георгија који се слави 6. маја и 16. новембра, а обе су славе врло честе код Лаповаца и уопште код нас, Срба. Међутим, овде је случај другачији. Наиме, назив „Света Петка Трнова“, иако се код нас одавно одомаћио, у потпуности је погрешан јер ова светитељка нема никакве везе са некадашњом престоницом Бугарске - Трновом. Трново је град у коме се упокојио Свети Сава, Бугари су га у своје време звали Град цара, а ту су једно време биле мошти Свете Петке која се слави 27. октобра. Осмог августа по новом календару се, уз Свету Параскеву Римљанку, погрешно названу Трнову, слави и пренос моштију Свете Параскеве Епиватске из Трнова и у Трново. То је разлог због кога је римска света Параскева погрешно прозвана Трновом.

Дакле, да поједноставим. Постоје две Свете Параскеве, једна је такозвана Света Параскева Трнова, а у ствари Света Параскева Римљанка и слави се 8. августа, а друга је Света Петка Епиватска која се слави 27. октобра. Интересантно је да у летопису храма имамо податак да су блаженопочивши епископи шумадијски Сава и Валеријан долазили да служе Свету Архијерејску Литургију на оба ова празника као храмовну славу. Поред ове две свете Параскеве имамо и мученицу Параскеву, сестру Самарјанке из јеванђеља која је пострадала за Христа за време цара Нерона, као и великомученицу Параскеву Иконијску која је пострадала за време злогласног цара Диоклецијана у 4. веку.

О Светој Параскеви Римљанки имамо податке из књиге „Catalogus Sanctorum“ Пјетра де Наталибуса. Она је рођена око 100. године у Риму, Галији или на Сицилији и то на Велики Петак као ћерка грчких, хришћанских родитеља Агатона и Политеје. Пошто се на латинском петак каже *dies Veneris* у Италији је позната и као света Венеранда и њен култ је веома јак на Сицилији, као и у околини Напуља и Барија. Такође јој је култ заступљен и у Грчкој, али и код нас, Срба. Она је страдала 26. јула 143. године за време цара Антонина Пија (138-161). Честа је слика на којој је и посуда у којој се налазе очи, јер је по

предању исцелила поменутог цара - мучитеља тако што му је вратила вид који је изгубио када му је претходно бацила врело уље у лице. Таква композиција је и на фресци која се налази изнад улаза у наш храм.

Света Параскева Епиватска је рођена у Епивату, у близини Цариграда. Од малих ногу је васпитавана у хришћанском духу. Имала је и брата Јевтимија који је касније изабран за Епископа Мадитског. По смрти родитеља отишла је у Цариград и настанила се у ираклијском предграђу при Цркви Покрова Богородице, и ту је провела у молитвама, посту и сузама пет година. Затим је, по давнашњој жељи, отишла у Палестину и тамо живела строго испоснички око четрдесет година. Као и о Пресветој Богородици тако и о Преподобној Параскеви немамо много података везаних за њен живот, али зато су се после њеног представљања Господу над моштима десила многа чудотворна исцељења те јој је култ веома јак у читавом православном свету. Преподобна Параскева Епиватска се пред смрт вратила у родни крај и ту се упокојила, те је њено тело погребено ван гробља. Међутим, убрзо су богата Јевтимија и надничар Георгије сањали исти сан који су испричали надлежном епископу, а у том сну је описано место где је сахрањена светитељка. Њене чудотворне мошти су прво постављене у Цркви Светих апостола у Цариграду где су остале до доласка крсташа у тринаестом веку. Са обзиром да су они немилосрдно отимали блага и реликвије из Цариграда, бугарски цар Јован Асен други је крсташима понудио откуп за ове свете мошти, те су оне пренете у Трново 1231. године. Турци су освојили Трново 1393. године и оскрвнили мошти, те су оне пренете у Видин где су остале до 1398. године када их је кнегиња Милица откупила и пренела у Лазарицу, у Крушевац. Једна од цена тог откупа је била и давање Оливере за жену Бајазиту, а Турци су са подсмехом гледали на преношење моштију сматрајући их обичним „костима“. Деспот Стефан Лазаревић је пренео свете мошти у Београд, а Турци су освојили Београд 1521. године те су тада отели мошти

Свете Параскеве, Свете царице Теофаније и једну чудотворну икону Пресвете Богородице. Мошти светитељке су остале у Цариграду, у Патријаршијској цркви светог Георгија до 1641. године када их је откупио молдавски војвода Василије Лупул и пренео у раскошни храм Света три јерарха у граду Јаши, у североисточној Румунији. После пожара 1888. године који чудом није оштетио унутрашњи део кивота, мошти су пренете у Саборну цркву посвећену Сретењу Господњем. На годишњем нивоу овим светим моштима се поклоне стотине хиљада људи. Поред кивота стално дежурају три клирика који читају молитве, а после Румуна најбројнији ходочасници су Срби. Поред кивота са моштима се налази кутија у коју верници стављају своја писма и која се празни два пута недељно. Светитељка се многим људима јавила у сну, поучила их или опоменула на овај или онај начин, а број и садржај писама сведоче о њеној бризи за људе. Са обзиром да су Румуни новокалендарци, 14. октобра се сваке године окупи око 30.000 поклоника на Светој Архијерејској Литургији коју служе епископи са свих страна.

Фото: Урош Томић

Милица Станковић

СПОРТСКО КОШАРКАШКО УДРУЖЕЊЕ ЛОКОМОТИВА 1978

СПОРТ

Фото: Архива клуба

У финалној утакмици Светског првенства у кошарци, одржаној 1970. године у Југославији, између Југославије и Сједињених Америчких Држава, југословенски тим однео је златну медаљу. Талас кошаркашке еуфорије заплуснуо је Југославију, а о ентузијазму младих љубитеља овог спорта у Лапову, пуних жеље да исти заживи и у нашој малој вароши нешто више рекао нам саговорник „Слова о Лапову“, Славиша Голубовић, уједно један од пионира кошарке у Лапову.

Средњошколци и студенти пореклом из Лапова, а због обавеза расути по Београду, Крагујевцу и Чачку, већину свог слободног времена у Лапову проводили су на игралишту Основне школе „Светозар Марковић“ посетом шљунком, гађајући лоптама пут старих кошера прављених од водоводних цеви. Међутим, без обзира на неадекватне услове за игру, ентузијазма никад није мањкало.

Почетне кораке ка остваривању виших циљева начинили су у то време студенти: Жика Аранђеловић, Зоран Матејић, Петар Лукић, Борица Јеленковић, Саша Гајић, Драган Милојевић, Мирко Ивковић, Драган Бугарчић, Славиша Голубовић, Зоран Јовановић, Драгољуб Голубовић, држећи у рукама тада прве лопте произвођача „Тигар“ из Пирота. Првим кошаркашким клубом у Лапову, основаним у јесен/зиму 1976/77. године, руководио је поч. Зоран Миличић, као самоуки тренер, док се административним делом посла бавила Рада Вељковић. Након тога тренери у кошаркашком клубу били су: Жика Миладиновић, Драган Милојевић, Горан Мрда-

ковић, Драган Бугарчић, Тома Митић, Војкан Каличанин и Александар Голубовић. Први тренинзи одржани су у некадашњој сали Основне школе „Светозар Марковић“, која је пружала могућност за основне кондиционе тренинге. Лапово је постало познато по новооснованом клубу јер истих није било ни у већим местима у околини.

На пролеће 1977. године изграђен је први кошаркашки терен за потребе Радничких спортских игара. На лето исте године, млади кошаркашки тим из Лапова одиграо је своју прву пријатељску утакмицу на омладинској радној акцији у Нишу, док је прва такмичарска лига Шумадије и Поморавља одиграна на лето 1978. године. Ускоро након тога, клуб престаје да постоји, те долази до прекида у одржавању тренинга и одигравању утакмица. На иницијативу Војкана Каличанина и Александра Голубовића 2009. године отпочиње поновно одржавање тренинга и следствено неговање кошаркашке традиције у Лапову.

Локални љубитељи кошарке окупили су се у августу ове године како би кошаркашки клуб био обновљен. Председник новооснованог клуба „Спортско кошаркашко удружење Локомотива 1978“ је Ненад Антић, а тренери су Александар Голубовић и Иван Томић. Сада већ искусни играчи почињу са обнављањем некадашње традиције, вођени идејом да у младим нараштајима пробуде љубав ка овом спорту и открију неке нове младе таленте.

Да се са неговањем кошаркашке традиције није престало ни у међупериоду у ком се тренинзи нису одржавали, ни утакмице одигравале, сведоче и турнири одржавани последњих година. Четири године узастопно у Лапову су одржани 3x3 кошаркашки турнири, као млад и урбан формат кошаркашких утакмица, под покровитељством Кошаркашког савеза Србије. Поред ових утакмица играних од стране професионалних кошаркаша, у Лапову се последњих година одиграва и аматерски турнир мањег обима, меморијалног карактера, под називом „Манце и Мата“.

Са надом да ће спортски дух још снажније заплени срца младих спортских ентузијаста, новооснованом клубу старих корена и традиције, желимо пуно успеха у будућем раду и са нестрпљењем очекујемо низање успеха нових кошаркашких талената који су своје почетке остварили на тлу општине у којој су рођени.

Данијела Вулићевић

ФУТСАЛ ТУРНИР ЛАПОВО 2021

СПОРТ

Фото: Архива ФК Локомотива

За наш лист о овогодишњем традиционалном турниру у „малом“ фудбалу говорио је Бојан Јончић, спортски директор лаповачког Фудбалског клуба „Локомотива“:

„И ове, као и претходних година, у Лапову је више него одлично организован фудбал турнир. Поносни смо на ту нашу традицију, јер просто видимо да народ ужива у том дешавању, како локално становништво, тако и многобројни посетиоци из околине. Турнир је стартовао 5. јула и завршен је по плану 25. јула 2021, дакле љубитељи фудбала су уживали добрих двадесетак дана, уз мале, али редовне проблеме са кишним данима.

Турнир је организован уз помоћ Спортског савеза Општине Лапово, а све то је успешно реализовала мала, али уиграна екипа коју чине Бојан Јончић, Марко Рајић и Александар Јончић, што се тиче фудбалског дела. Наравно, све то не би могло бити организовано без људи задужених за врло битна дешавања око терена и морамо их именовати, а то су: Милица Станковић, Весна Јончић, Душица Манић, Величко Стојковић, Ранђел Ристић и Никола Јончић. Исто тако је важно напоменути да су многи локални привредници, као и мањи број из околних места, помогли у виду спонзорства екипа и донирања одређених средстава која су у оквиру њихове производне делатности, а нама преко потребна. Генерално, без њихове помоћи не би било могуће реализовати турнир. Увек је било и оних других, које то не интересује на жалост, али срећа па их је много мање. Мора се признати да је квалитет фудбала био мало нижи у

односу на претходни турнир, али је и то разумљиво с обзиром да су и многа околна места после прошлогодичне паузе због ситуације са вирусом короне, у исто време кад и ми, организовала турнире, а на свим тим турнирима све фаворизоване екипе чине исти играчи. Просто, умор учини своје, и немогуће је издржати тај темпо, уз констатацију да је све мање активних младих фудбалера. Међутим, с обзиром да је у току Светско првенство у фудбалу, на којем учествује и наша репрезентација, морамо споменути и 6 играча који су били учесници турнира у Лапову, а тренутно су, репрезентативци Србије, што ипак говори да је било квалитетно такмичење на нашем турниру, а то су: Стефан Ракић, Нинслав Алексић, Денис Рамић, Јован Лазаревић, Марко Радовановић, Лазар Милосављевић. Мало ли је?

Наградни фонд је био 250000 динара. Прво место је носило награду од 150000 динара, друго 70000 и треће 30000. Лепе пехаре и медаље за све 3 првопласиране екипе у свим категоријама, као и најбоље играче и голмане, обезбедио је Спортски савез Општине Лапово. Исто тако је и многобројна публика имала шансу да освоји вредне награде, па смо за финално вече, између осталих вредних награда које су додељене током турнира, срећног добитника обрадовали са 7 дана летовања за 4 особе у Бечићима. Награду је поклонио наш верни спонзор, агенција Index Turs из Крагујевца чији је власник легенда ветерана фудбала, пре свега квалитетан човек, господин Жика Пауновић. Index Turs је као и ранијих година, освојио прво место у категорији ветерана, рекло би се доминација.

Овогодишњи освајач фудбал турнира Лапово 2021 је екипа ЗЕРО БАР / ДН САНИ - Лапово. Друго место је освојила екипа ЂУРИЋ ТРАНСПОРТ из Параћина, а трећепласирана екипа је била такође из Лапова, а то је МАНИЋ ПЕТ ШОП / VON HAUSE РИКУША. После дужег времена имали смо полуфинални дуел екипа из Лапова, МАНИЋ ПЕТ ШОП / VON HAUSE РИКУША – ГРАДЕП ШИЦА, што је наравно привукло и доста публике. Финалне вечери смо имали рекордну посећеност, 500 продатих карата. Иза нас је још један добар турнир, уживали смо, на обострано задовољство, и публика, и ми организатори.

РЕКЛИ СУ О НАМА

Са сваке промоције се вратим пуна утисака о којима не могу одмах да говорим. Тек понеку реч и то је све. Чекам да ми се јаве, сами одлуче које боје и емоције ће бити. Међутим, увек се деси нешто што ми се никада пре тога није десило. Тако је било и синоћ, у Лапову. Читала сам текстове које нисам читала ни на једном представљању „Снова“ и добила питања на која нисам одговарала; како од водитељке једне локалне телевизије коју краси раскопна симпатичност, тако и од моје пријатељице Данијеле која је искусно водила програм не дозвољавајући да склизнемо у прозаичност трудећи се истовремено да и мени, аутору, буде пријатно као и публици. Нико ме од модератора није загрио одмах након промо-

ције. Било где. Данијела јесте. И то је било прво што је учинила.

Међутим, када су присутни почели да постављају питања, појавила се нека драга жена чије сам име заборавила, али њен поглед и њене насмејане очи нећу никада. Навела ме је да причам о случајностима... Дуго после промоције сам размишљала о томе, чак и када смо се смејали и разговарали у оближњем ресторану где се промоције књига обично и завршавају. Ту, за вечером, испричала сам како сам прошле године, несмотрено, избрисала доста дечијих фотографија из рачунара и како сам данима била неутешна. Поздравили смо се и свако је кренуо својој кући.

Ја сам ушла у аутобус и истог тренутка пустила музику из филма „Модиљани“ коју, иначе, често и радо слушам. Зашто синоћ? Не знам. Случајност? Свакако није. Једна од нумера носи назив "Reach beyond belief". Мало пре сам се сетила да сам тај сегмент имала и ја у својој причи на енглеском "Blue Moon" - о вили која брише снеге како се људи ујутру не би осећали тужно и разочарано схвативши да је само сан оно чему су се читаву ноћ радовали. То је био први текст који сам написала. Икада. Мало пре укључујем рачунар и схватам... приче нема. Обрисана је прошле године заједно са дечијим фотографијама; несмотрено и случајно. Нисам тужна иако се из ове заврзламе података може чинити. Верујем да је то морало да се деси. Одлучила сам да се виле која брише снеге ослободим или је она та која је мене напустила уверивши се да ја у своје снеге желим да верујем. Зато о сновима пишем. Случајности нема, још једном да Вам одговорим, драге очи из претпоследњег реда.

А Лапово... то није место кроз које се пролази на путу за овамо или онамо. У Лапово се долази да се остане или остави. Ја сам оставила један свој сан. Испуњен.

ЈЕЛЕНА ЂУСЛОВИЋ,
писац и преводилац

Слово о Лапову: лист за библиотекарство, књижевност, културу и завичајност,
година I, број 4, септембар 2021.

ISSN 2738-1056

UDC 02+82

Излази 4 пута годишње;

Издавач: Општинска библиотека „Слово“, Његошева ба, Лапово;

За издавача: Данијела Вулићевић;

Телефон: 034 6852198;

E-mail: biblioteka-slovo@hotmail.com;

Уредник: Данијела Вулићевић;

Редакција: Јовица Николић, Милица Станковић, Стеван Стефановић,
Горан Живковић, Владимир Којанић, Зоран Станојевић, Ивана Андрејевић,
Дејан Петровић, Слађан Станисављевић, Надица Милетић и Зоран Солунац;

Дизајн корице: Ивана Андрејевић;

Фотографија на корици: Зоран Станојевић;

Техничка припрема: Зорица Мујковић;

Штампа: Колор Прес, Лапово;

Тираж: 200 примерака

ЈА ИМАМ КУЋУ

Сати ми забадају минуте у сан,
тмина испусти звезду из наручја,
жеља умире на путу времеплова,
пуцају мисли по шавовима...

Ја имам кућу...
Моја кућа је од крви и меса.
Ја немам име.
Мој самојед лаје и гризе само по дану,
ноћу остаје самојед
и с њим је рањени пас.
Моји мостови су пречице ништавила
узалудног ходања....
Крвавим стопалима,
залеђеним речима у устима
довлачим осмех камени,
покоју погрдну реч која се одвали од стене,
довлачим муњу и кишу испод обрва.

Моја кућа је од крви и меса,
пуна је шута и празних рамова.
На огуљеним зидовима окачени кљунови птица
и душа прикачена на ексер,
да не залута.
Зује зарези, тачке,
и пљују по одлуци.
Остарела нада узалуд сече усахле вене,
стрпњење седи на чвору и повраћа.
Само црви буше у тишини...

У мојој кући лептири су се насукали,
закржљали понос медитира,
а осмех на крову дивани лулу мира,
и радује се младеж на левој дојци.

Слађана Дилић

ОПШТИНСКА
БИБЛИОТЕКА
-СЛОВО-